

অব্যোগ

অষ্টম বছর • চতুর্থ সংখ্যা • মে', ২০২১

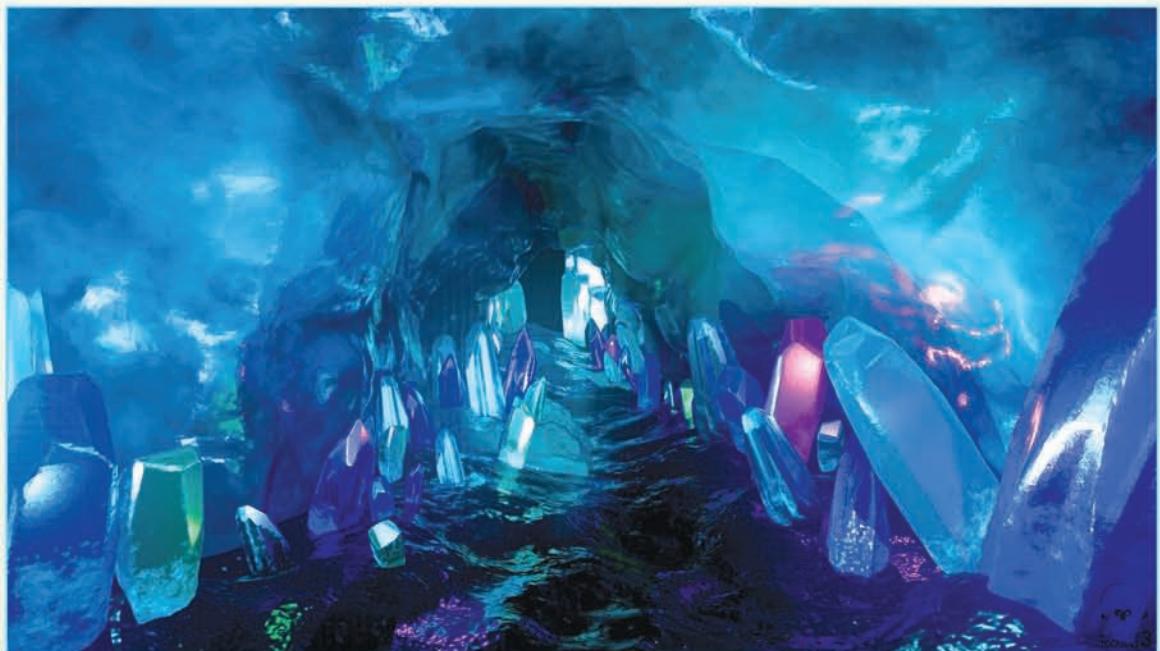
প্রথম বিশ্বযুদ্ধ

মহাকাশের আগ্নেয়গিরি

য'ত সৃত্য শেষ কথা নহয়

‘স্ফটিক’র গুহা’ শীর্ষক লেখাটোৰ লগত সম্পর্কিত ছবি

অব্বেষণ

অষ্টম বছৰ, চতুর্থ সংখ্যা, মে' ২০২১ চন

অব্বেষণ, অসম জাতীয় বিদ্যালয়ৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক ন্যাসৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত সাধাৰণ জ্ঞান-ভিত্তিক এখন মাহেকীয়া আলোচনী

ANWESHAN, A Monthly inhouse journal of Assam Jatiya Bidyalay,
Published by Assam Jatiya Bidyalay Educational and Socio-Economic Trust

Email : assamjatiyabidyalay@gmail.com

Website : assamjatiyabidyalay.com

সূচীপত্ৰ

২ প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধ

- অভিজিত শৰ্মা বৰুৱা

৫ দেশ-বিদেশৰ খবৰ

- কুশল গোস্বামী

৮ খবৰৰ লেছেৰি বোটলা

- কুশল গোস্বামী

৯ অন্তৰীক্ষৰ গবেষণাগাব

- আচাল কাশ্যপ মহন্ত

১০ ইউনিভাৰ্সেল স্টুডিও

- জোনালী দেৱী

১২ য'ত মৃত্যু শেষ কথা নহয়

- বিনয় বিকাশ গাঁগে

১৩ ফেৰোৰ ভূমিইজিপ্ট

- জাহৰী বৰুৱা

১৫ কুইজ

- সীমান্ত কলিতা

১৬ নাইকা পৰ্বতৰ স্ফটিকৰ গুহা

- জিতা গাঁগে

১৭ Macbeth

- Bhaktimala Saikia

১৮ Did You Know

- Pritilata Patgiri

১৯ এছিয়াৰ আটাইতকৈ সৰু হাতীবিধি

- বঢ়ুনাথ কুমাৰ

২০ মেগাচিটি

- ডিম্পল তালুকদাৰ

২১ চূড়কু

২২ তাজমহল নিৰ্মাণৰ আঁৰৰ কাহিনী

- অপৰাজিতা দত্ত

২৩ মানসিক সামৰ্থ্য বিকাশ

- বৰীন্দ্ৰ বৰ্মণ

২৪ সংজ্ঞানশক আৰু ক্ৰফৰ্ড বিলিয়ামচন্ন

- পৰিণীতা চেতিয়া

২৫ বাস্তুপতি ভৱনৰ মোগল বাগিচা

- গোপেন বৰ্মণ

২৭ চতুর্থৰ পৰা যষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

সম্পাদক : ডাঃ নাৰায়ণ শৰ্মা (অবৈতনিক)

সহযোগী সম্পাদক : পংকজ দত্ত

উপ-সম্পাদক : কুশল গোস্বামী, ডঃ লিপিমণি দত্ত,
দীপক কোচ

ব্যৱস্থাপনা : দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৱী

বেটুপাত : কুঞ্জৰ দাস

আলোকচিত্ৰ : প্ৰকাশ দত্ত

ছবি : পুৰবী বাণী বৰা

ডিচিপি : প্ৰশান্ত বৰঠাকুৰ, শ্যামসুক ডেকা
মূল্য : বিছ টকা

অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক ন্যাসৰ হৈ দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৱীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত,
অজাবি ন্যাসৰ ছপাশাল, অসম জাতীয় বিদ্যালয় চৌহদ, নুনমাটি, গুৱাহাটী-৭৮১০২০ত প্ৰণৱ শৰ্মাৰ দ্বাৰা মুদ্ৰিত।

প্রথম বিশ্বযুদ্ধ

■ অভিজিত শর্মা বৰুৱা

প্রথম বিশ্বযুদ্ধ হ'ল পৃথিবীৰ প্ৰায়ভাৗ অঞ্চলকে প্ৰভাৱিত কৰি সংঘটিত হোৱা এক বিশাল, বৰ্ণক্ষয়ী আৰু ধৰ্মসামুহিক যুদ্ধ। ১৯১৪ চনৰ ২৮ জুলাইত এই যুদ্ধ আৰম্ভ হৈছিল আৰু চাৰি বছৰৰে অধিক কাল চলাৰ পাছত ১৯১৮ চনৰ ১১ নৱেম্বৰত ইয়াৰ অন্ত পৰিচলিল। এই যুদ্ধত ৭০ নিযুত সামৰিক সেনাই অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। তাৰে ৬০ নিযুত আছিল ইউৰোপীয় সেনা। এই মহাসমৰত প্ৰত্যক্ষভাৱে ৮.৫ নিযুত সামৰিক লোক আৰু ১৩ নিযুত সাধাৰণ লোকৰ মৃত্যু হৈছিল।

বিশ্বযুদ্ধ কিয় ? আৰু ‘প্রথম বিশ্বযুদ্ধই’ বা কিয় ?

‘বিশ্বযুদ্ধ’ (World War) শব্দটো প্ৰথমবাৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিছিল জোৰ্জ জীৱিজ্জনী আৰু দাশনিক আৰ্নষ্ট হেকেলে (Ernst Haeckel)। যুদ্ধৰ আৰম্ভণিতেই তেওঁ কৈছিল — “এই কথাত কোনো সন্দেহ নাই যে এতিয়া ইউৰোপত হৈ থকা এই যুদ্ধই অচিৰেই সমগ্ৰ বিশ্বক সামৰি ল'ব আৰু প্ৰকৃতাৰ্থত ‘বিশ্ব যুদ্ধ’ত পৰিণত হ'ব।”

দ্বিতীয় বিশ্ব যুদ্ধৰ আগলৈকে ১৯১৪-১৯১৮ চনৰ এই ঘটনাৱলীক সাধাৰণতে ‘মহাযুদ্ধ’ (Great War) বা ‘বিশ্বযুদ্ধ’ বুলি জনা গৈছিল। ১৯১৪ চনৰ অন্ত'ৰ বৰত কানাডাৰ পৰা প্ৰকাশিত এখন বিখ্যাত আলোচনী ‘মেকলীনছ’ত (Maclean's) লিখা হৈছিল—

“কিছুমান যুদ্ধই নিজেই নিজৰ নাম দি লয়। সেই হিচাপত এই যুদ্ধ হ'ল ‘মহাযুদ্ধ’।” সমসাময়িক ইউৰোপীয় লেখক-সাংবাদিকে এই যুদ্ধক ‘যুদ্ধ শেষ কৰাৰ যুদ্ধ’ বুলি অভিহিত কৰিছিল। বিশাল পৰিসৰত সংঘটিত বৰ্ণনাতীত বিশ্বৎসী ঘটনাসমূহৰ বাবেই ইয়াক এই আখ্যা দিয়া হৈছিল। কিন্তু তেতিয়াই তাক ‘প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধ’ নাম দিবলৈ বিশ্ববাসীয়ে জনা নাছিল যে কুৰি বছৰ পাছত আন এখন বিশ্বযুদ্ধ হ'ব, যিথন এইখনতকৈও অধিক ভয়াবহ আৰু ধৰ্মসামুহিক হ'ব।

আৰম্ভণিৰ কাৰণ

১৯১৪ চনৰ ২৮ জুলাই তাৰিখে অন্ত'-হাংগেৰীয় সাম্রাজ্যৰ উত্তৰাধিকাৰী আৰ্কডিউক ফ্ৰাঞ্জ ফাৰ্ডিনান্দে বছনিয়াৰ বাজধানী ছাৰাজেতো ভ্ৰমণ কৰিছিল। যি বাস্তাৱে ফাৰ্ডিনান্দৰ দলটো গৈ আছিল, তাতে ছজন আততায়ীয়ে ফাৰ্ডিনান্দক হত্যা কৰিবলৈ খাপ পিটি আছিল। তেওঁলোক আছিল যুগোশ্লাভৰ এটা দল ‘মিলাডা বছনা’ৰ সদস্য আৰু তেওঁলোকক অন্ত-শান্তি যোগান ধৰিছিল ছাৰ্বিয়াৰ ‘লেক হেণ্ট’ গ্রামে। এই হত্যাকাণ্ডৰ পৰিকল্পনাৰ মূল বাজনৈতিক উদ্দেশ্য আছিল অস্ত্ৰিয়া-হাংগেৰীয়ে অটোমান সাম্রাজ্যৰ পৰা কাঢ়ি নিয়া দক্ষিণ শ্লাভ প্ৰদেশসমূহক পুনৰুদ্ধাৰ কৰি সেই অঞ্চলত যুগোশ্লাভিয়া বাস্তু প্ৰতিষ্ঠা কৰা। এজন আততায়ীয়ে ফাৰ্ডিনান্দৰ কনভয়ক লক্ষ্য কৰি প্ৰেনেড নিক্ষেপ কৰিলো এবং ফাৰ্ডিনান্দ বা তেওঁৰ লগৰীয়াসকলৰ কোনো ক্ষতি নহ'ল, আন কিছু লোকহে আহত হ'ল। ফাৰ্ডিনান্দৰ কনভয় আগবাটি গুটি গ'ল। সেই ঘটনাত আহতসকলক ছাৰাজেতো হাস্পতালত ভৰ্তি কৰোৱা হ'ল। এঘণ্টামান পাছত সেই হাস্পতালত আহতসকলৰ খবৰ লৈ ফাৰ্ডিনান্দ ঘূৰি আছিল। পাছে তেওঁৰ কনভয়টো ভুলক্ৰমে এটা বাস্তাৱে সোমাই গ'ল আৰু তাত ঘটনাক্ৰমে ছজনীয়া আততায়ী দলটোৰ এজন সদস্য গেৰিলা’ প্ৰিসিপ উপস্থিত

বিশেষ নিবন্ধ

আছিল। অভাবনীয়ভাবে আহি পৰা সুযোগটো ব্যৱহাৰ কৰি প্ৰণিপো ফাৰ্ডিনাণ্ড আৰু তেওঁৰ পত্ৰী ছোফিক গুলীয়াই হত্যা কৰে।

এই ঘটনাৰ পাছত ছাৰাজেভোত ছাৰ্ব-বিৰোধী আক্ৰমণ আৰম্ভ হৈ যায়। অষ্ট'-হাংগেৰীয় কৰ্তৃপক্ষই এই আক্ৰমণত উৎসাহ যোগালে। ছাৰাজেভোৰ বাহিৰতো অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰীৰ নিয়ন্ত্ৰণত থকা বছনিয়া আৰু হাৰজেগভিনাত ৫,৫০০ নেতৃস্থানীয় ছাৰ্ব লোকক আটক কৰা হ'ল আৰু তাৰে প্রায় দুহেজাৰ লোক কাৰাগারতে মৰিল। ৪৬০ জন ছাৰ্ব লোকক মৃত্যুদণ্ড দিয়া হ'ল।

ইমানথিনিৰ পিছতো অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰী ক্ষান্ত নহ'ল। তেওঁলোকে ২৩ জুলাইত দহটা চৰ্ত সন্নিবিষ্ট কৰি ছাৰ্বিয়ালৈ এক চৰমপত্ৰ প্ৰেৰণ কৰে। তাৰে কেইটামানৰ ছাৰ্বিয়াই এক আপোচমূলক উত্তৰ দিলে, কিন্তু সেই উত্তৰে অষ্ট্ৰিয়ানসকলক সন্তুষ্ট কৰিব নোৱাৰিলে আৰু তেওঁলোকে ১৯১৪ চনৰ ২৮ জুলাইত ছাৰ্বিয়াৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। আৰম্ভ হৈ গ'ল প্ৰথম বিশ্ব যুদ্ধ !

যুদ্ধৰ কাৰ্য্যক্ৰমণিকা !

যুদ্ধৰ সমান্বালকে দুয়োপক্ষই বিভিন্ন দেশৰ পৰা সমৰ্থন আদায় কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। ১৯১৪ চনৰ জুলাই মাহৰ ভিতৰতে ইউৱোপৰ শক্তিসমূহ দুটা বিপৰীত মেৰুত অৱস্থিত হোৱা দেখা গ'ল। ফ্রাঙ, ৰাছিয়া আৰু ব্ৰিটেইনে ছাৰ্বিয়াৰ পক্ষত থিয় দিলে আৰু আনটো পক্ষত থাকিল— জাৰ্মানী, অষ্ট্ৰিয়া, হাংগেৰী আদি। ৰাছিয়া পথমে নিৰপেক্ষ আছিল। পাছে ২৮ জুলাইত ৰাছিয়া সীমান্তৰ পৰা মাত্ৰ কেই কিলোমিটাৰমান আঁতৰত অৱস্থিত ছাৰ্বিয়াৰ বাজধানী বেলগ্রেডত অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰীয়ে বোমা বৰ্ষণ কৰাৰ পাছত ৰাছিয়াই ছাৰ্বিয়াক সহায় কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত ল'লে। তেতিয়া অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰীৰ পক্ষৰ জাৰ্মানীয়ে ১২ ঘণ্টাৰ ভিতৰত যুদ্ধৰ পৰা বিৰত হ'বলৈ ক'লে। কিন্তু ৰাছিয়াই এই কথা নমনাত জাৰ্মানীয়ে ১ আগষ্টত ৰাছিয়াৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। ২ আগষ্টত ফ্রান্সে ৰাছিয়াৰ সমৰ্থনত যুদ্ধত নমাৰ কথা ঘোষণা কৰিলে। তেনেকৈ ছাৰ্বিয়াৰ

সমৰ্থনত মিত্ৰ শক্তিৰূপে গোট খালে—ব্ৰিটেইন, আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ, ফ্রাঙ, ৰাছিয়া, ইটালী, জাৰ্মান, পৰ্টুগাল আৰু মণ্টেনেগ্ৰোকে ধৰি কেইখনমান ছাৰ্বিয়াৰ বাষ্ট। আনহাতে বিপৰীত পক্ষত থাকিল জাৰ্মান সাম্রাজ্য, অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰী সাম্রাজ্য আৰু বুলগেৰিয়া। জাৰ্মানীয়ে এক কৌশল হিচাপে ফ্রাঙ আৰু ৰাছিয়াৰ লগত প্ৰায় একে সময়তে যুদ্ধ কৰাৰ কথা চিন্তা কৰিলে আৰু সেইবাবে পশ্চিমৰ ফালে দ্রুত সৈন্য সমাৰেশ ঘটালে। তেওঁলোকৰ পৰিকল্পনা আছিল ৬ সপ্তাহৰ ভিতৰত ফ্রাঙৰ পৰাজিত কৰি সেই সৈন্যবাহিনীৰে দ্রুত সঞ্চালন কৰি সম্পূৰ্ণ সাজু হোৱাৰ আগতেই ৰাছিয়াৰ লগত যুদ্ধ কৰা। পাছত এই পৰিকল্পনাক ‘শ্লিফেন পৰিকল্পনা’ (Schlieffen Plan) বুলি জনা গৈছিল। ২ আগষ্টত জাৰ্মানীয়ে বেলজিয়ামৰ ওচৰত দাবী জনালে যে তেওঁলোকে সোনকালেই ফ্রাঙৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰি বিজয়ী হ'ব পাৰে। বেলজিয়ামে এই যুদ্ধত অনুমতি নিদিলে। ৩ আগষ্টত জাৰ্মানীয়ে বেলজিয়ামত বলপূৰ্বক প্ৰবেশ কৰিলে আৰু সেই দিনাই ফ্রাঙৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। তেতিয়া বেলজিয়ামে ১৮৩৯ চনৰ লগুন চুক্তি অনুসৰি ব্ৰিটেইনক তেওঁলোকক সহায় কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰিলে। ৪ আগষ্টত ব্ৰিটেইনে জাৰ্মানীৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। ১২ আগষ্টত ব্ৰিটেইন আৰু ফ্রাঙে অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰীৰ বিৰুদ্ধেও যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। ২৩ আগষ্টত জাৰ্মানে ব্ৰিটেইনৰ পক্ষ লৈ চীনদেশ আৰু প্ৰশান্ত মহাসাগৰত জাৰ্মানৰ চালচলনত বাধা দিলে। ১৯১৪ চনৰ নৱেৰ্ষৰত অটোমান সাম্রাজ্যই অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰী আৰু জাৰ্মানীৰ হৈ যুদ্ধত অংশ ল'লে আৰু কাউকাছছ, মেছোপটেমিয়া আৰু ছিলাই পেনিনচুলা ফ্ৰণ্টত যুদ্ধ আৰম্ভ কৰিলে। প্ৰতিখন বৃহৎ শক্তিধৰ দেশৰ উপনিবেশসমূহতো যুদ্ধ বিয়পি পৰিল আৰু তেনেদেৰে আফিকা আৰু বিশ্বৰ আন ঠাইলৈও এই যুদ্ধ সংক্ৰমিত হ'ল। এই যুদ্ধৰ ব্ৰিটেইন, ফ্রাঙ, আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ আদিৰ পক্ষক ‘মিত্ৰ শক্তি’ (Allied Power) আৰু আনটো পক্ষক (অষ্ট্ৰিয়া-হাংগেৰী, জাৰ্মানী আৰু তেওঁলোকৰ বন্ধু বাষ্টসমূহ) ‘কেন্দ্ৰীয় শক্তি’ (Cen-

বিশেষ নিবন্ধ

tral power) হিচাপে জনা হ'ল।

১৯১৫ চনত ইটালীয়ে মিত্র শক্তির যোগ দিলে আৰু আল্লাহত এক ফণ্ট মুকলি কৰিলে। ১৯১৫ চনত বুলগেৰিয়াই কেন্দ্ৰীয় শক্তিৰ যোগ দিলে। ১৯১৭ চনত গ্ৰীচে মিত্র শক্তিৰ যোগ দিলে। আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ প্ৰথমতে নিৰপেক্ষ হৈ আছিল। আৱশ্যে সেই অৱস্থাতো তেওঁলোকে মিত্র পক্ষলৈ যুদ্ধান্ত্ৰ প্ৰেৰণ কৰি আছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত জাৰ্মানীয়ে সুবিধা পাই আমেৰিকান বাণিজ্যিক জাহাজ কেইখনমান ধৰ্মস কৰিলে আৰু তাৰ পাছত বেপৰোৱাভাৱে ঘোষণা কৰিলে যে ‘নিৰপেক্ষ’ দেশ বুলি কাৰো জাহাজক আক্ৰমণৰ পৰা বেহাই দিয়া নহ’ব। তদুপৰি তেওঁলোকে মেঞ্জিকোক আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰিবলৈ উচ্চটনি দিলে। ইমানখিনি সহ্য নকৰি ১৯১৭ চনৰ ৬ এপ্ৰিলত আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰই জাৰ্মানীৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে। ইতিমধ্যে ১৯১৭ চনৰ প্ৰথ্যাত বাছিয়া বিশ্বৰ পৰৱৰ্তী কালত বাছিয়াত বাজতন্ত্ৰৰ স্থানত ছোভিয়েট ছচিয়েলিষ্ট বিপাক্ষিক চৰকাৰ গঠিত হৈছিল। নতুন চৰকাৰে ১৯১৮ চনৰ মাৰ্চত ‘ব্ৰেষ্ট-লিটভন্স (Brest-Litovosk) চুক্তি’ত স্বাক্ষৰ কৰি এই যুদ্ধৰ পৰা আঁতৰি অহাৰ সিদ্ধান্ত প্ৰহণ কৰিছিল। বাছিয়াৰ এই ‘অৱসৱে’ পূব ইউৱোপত জাৰ্মান আধিপত্য প্ৰতিষ্ঠিত কৰিলে আৰু তেওঁলোকে পূব ফণ্টৰ চিন্তা এৰি সেই সেনা-বাহিনীক পশ্চিম ফণ্টলৈ প্ৰেৰণ কৰি তাত বিপুল সেনা সমাৱেশ ঘটাবলৈ সক্ষম হ'ল। নতুন কৌশল অৱলম্বন কৰি ১৯১৮ চনৰ মাৰ্চত জাৰ্মানে পশ্চিম ফণ্টত তীব্ৰ আক্ৰমণ চলালৈ। প্ৰথম অৱস্থাত এই আক্ৰমণ ধাৰাবাহিকভাৱে সফল হ'ল। কিন্তু তাৰ পাছত প্ৰায় প্ৰতিদিনে ১০,০০০কৈ আমেৰিকান সেনাই যুদ্ধত যোগ দিয়াত পৰিস্থিতি সলনি হ'ল আৰু মিত্র শক্তিয়ে তেওঁলোকৰ এশিনীয়া যুদ্ধৰ জৰিয়তে জাৰ্মান সেনাক পিছুৱাই পঠিয়াবলৈ সক্ষম হ'ল। উল্লেখযোগ্য যে বচদ-পাতি, যুদ্ধান্ত্ৰ আদিৰ অভাৱৰ বাবে জাৰ্মানসকলে এই সময়ছোৱাত কোনো প্ৰত্যাক্ৰমণ কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা নাছিল। কেন্দ্ৰীয় শক্তিৰ দেশসমূহৰ এখনৰ পাছত সিখনে যুদ্ধ ত্যাগ কৰিবলৈ বাধ্য হ'ল। ২৯ ছেপ্টেম্বৰত

বুলগেৰিয়াই বণক্ষেত্ৰ এৰিলে। ৩ নৱেম্বৰত অট্ট'-হাংগেৰীয় সাম্রাজ্যও যুদ্ধৰ পৰা আঁতৰি আহিল। সংগী দেশসমূহৰ পৰাজয়, নিজৰ দেশত হোৱা বিদ্ৰোহ আৰু সামৰিক শক্তিয়ে যুদ্ধ কৰিবলৈ ইচ্ছা নকৰাত জাৰ্মান শাসক কাইজাৰ উইলহেলমে ৯ নৱেম্বৰত বাজ সিংহাসন ত্যাগ কৰিলে আৰু ১৯১৮ চনৰ ১১ নৱেম্বৰত যুদ্ধবিৰতিত স্বাক্ষৰ কৰি প্ৰথম বিশ্ব যুদ্ধৰ আন্ত পেলালৈ।

এই বিশ্ব যুদ্ধত ব্ৰিটিছৰ হৈ তেওঁলোকৰ এক উপনিৱেশ ভাৰতৰ প্ৰায় এক নিযুত ভাৰতীয় সেনাই অংশ প্ৰহণ কৰিছিল। বিশ্ব যুদ্ধৰ বিভিন্ন ফণ্টত ভাৰতীয় সেনাই যুদ্ধ কৰিছিল। এই যুদ্ধত প্ৰায় ৬২,০০০ জন ভাৰতীয় সেনাৰ যুদ্ধক্ষেত্ৰত মৃত্যু হৈছিল আৰু ৬৭,০০০ জন মান সেনা আহত হৈছিল। আহত হৈ পাছত মৃত্যু হোৱাসকলক ধৰিলে কমেও ৭৪,১৮৭ জন ভাৰতীয় সেনাই প্ৰথম বিশ্ব যুদ্ধত প্ৰাণ হেৰুৱাইছিল।

যুদ্ধৰ পিছৰ কালছোৱা

বিশ্বৰ বাজনৈতিক, সাংস্কৃতিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক বাতাবৰণ সলনি কৰাত প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধৰ উল্লেখযোগ্য বৰঙণি আছিল। এই মহাযুদ্ধৰ পাছত বিশ্বত যথেষ্ট সংখ্যক বিশ্বৰ আৰু উথানৰ সৃষ্টি হৈছিল। এই যুদ্ধৰ ফলত মহা শক্তিখৰ হিচাপে পৰিগণিত হোৱা চাৰিখন বাষ্টৱই (ব্ৰিটেইন, ফ্ৰান্স, আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ আৰু ইটালী) ১৯১৯ চনৰ পেৰিছ শান্তি সন্মিলনৰ পাছত স্বাক্ষৰিত ভাৰ্চেইলছ সন্ধিৰ (Treaty of Versailles) জৰিয়তে পৰাভূত দেশসমূহৰ ওপৰত নিজৰ ইচ্ছামতে বছতো বোজা জাপি দিছিল। প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধৰ ফলত অট্ট'-হাংগেৰীয়, জাৰ্মান, অটোমান আৰু বাছিয়ান সাম্রাজ্য শেষ হৈছিল আৰু সেই বোৰত ভালেমান নতুন বাষ্টৱ সৃষ্টি হৈছিল। এই মহাযুদ্ধত মিত্ৰপক্ষই স্পষ্ট বিজয় আৰ্জন কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ পৃষ্ঠপোষকতাতে ভৱিষ্যতে এনে যুদ্ধ নহ’ব বাবে ‘জাতি সংঘ’ (League of Nation) নামৰ এক আন্তৰ্জাতিক সংস্থা গঠন কৰা হৈছিল। তথাপি কিছু বাষ্টৱৰ মাজত অসন্তুষ্টি থাকিয়েই গৈছিল আৰু ফলত তাৰ বিছ বছৰৰ মূৰতে সংঘটিত হৈছিল দ্বিতীয় মহাসমৰ। ♦♦

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

মেগাস্টাৰ ৰজনীকান্তলৈ দাদা চাহেৰ ফাল্কে ব'টা

প্ৰসিদ্ধ অভিনেতা
মেগাস্টাৰ ৰজনীকান্তলৈ
২০১৯ বৰ্ষৰ ভাৰতীয়
চলচ্চিত্ৰ জগতৰ সৰ্বোচ্চ
সন্মান 'দাদা চাহেৰ ফাল্কে ব'টা'
আগবঢ়োৱা হৈছে। পদ্মভূষণ,
পদ্মবিভূষণ আদি অসামৰিক

সন্মানেৰে বিভূষিত ৰজনীকান্তক ভাৰতীয় ছবি জগতৰ
বিকাশৰ বাবে আগবঢ়োৱা অনবদ্য বৰঙণিৰ বাবে এই
সৰ্বোচ্চ সন্মান আগবঢ়োৱা হৈছে। ১৯৫০ চনৰ ১২
ডিছেম্বৰত বেংগালুৰুৰ এটা মাৰাঠী পৰিয়ালত জন্মগ্ৰহণ
কৰা জনপ্ৰিয় অভিনেতা ৰজনীকান্তৰ প্ৰকৃত নাম হৈছে
'শিৱাজী বাও গাইকোৱাড'। বাছ কণ্ঠস্বরু হিচাপে
কৰ্মজীৱন আবস্থ কৰা ৰজনীকান্তে ১৯৭৫ চনত মুক্তি
পোৱা তামিল ছবি 'অপূৰ্বা বাগানগল'ৰ জৰিয়তে অভিনয়
জগতখনত খোজ দিয়ে। ইয়াৰ পিছতে তেওঁ 'কথা-
সাংগামা', 'বিল্লু', 'মুখু', 'শিৱাজী', 'বিল্লা'কে ধৰি বহু
তামিল-তেলেঙ্গ ছবিত অভিনয়েৰে দৰ্শকৰ হদয়
জিনিবলৈ সক্ষম হয়। বলিউডত অভিনয় কৰা তেওঁৰ
কেইখনমান জনপ্ৰিয় ছবি হ'ল 'হাম', 'অঙ্গাকানুন',
'ভগৱান', 'দাদা', 'চালবাজ', 'ব'টা', '২.০'ইত্যাদি।

এই ব'টাৰ লগত আছে সৰ্বকমল পদক, এখন শ্বল
আৰুণগদ দহ লাখ টকা। এই ব'টাৰ বিচাৰকমণ্ডলীত আছিল
সুকঞ্জি গায়িকা আশা ভোঁচলে, যশস্বী পৰিচালক-প্ৰযোজক
সুভাষ ঘাটি, মালায়ালাম চুপাৰষ্টাৰ মোহনলাল, সংগীত শিঙ্গী
শংকৰ মহাদেৱন, বিশ্বজিৎ চেটোজী আদি।

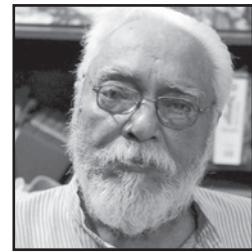
বিশিষ্ট লেখক, জাতীয়তাবাদী নেতা

হিৰণ্য কুমাৰ ভট্টাচার্যৰ দেহারসান

অসম আন্দোলনৰ অন্যতম নেতা, বিশিষ্ট লেখক,
ভাৰতীয় আৰক্ষী সেৱাৰ প্রাক্তন জ্যেষ্ঠ বিবৰ্যা হিৰণ্য কুমাৰ
ভট্টাচার্যৰ যোৱা ৫ এপ্ৰিল তাৰিখে ৮৭ বছৰ বয়সত
দেহারসান ঘটে। অসমখনক মনে-পাণে ভালপোৱা হিৰণ্য
কুমাৰ ভট্টাচার্যৰ জন্ম হৈছিল ১৯৩৪ চনৰ ৩০ অক্টোবৰত
নলবাৰীত। দেৱেন্দ্ৰনাথ ভট্টাচার্য আৰু চন্দ্ৰপ্ৰভা দেৱীৰ পুত্ৰ
হিৰণ্য কুমাৰ ভট্টাচার্যীই প্ৰাথমিক শিক্ষা নলবাৰীতে সমাপ্ত

কৰি এলাহাবাদ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
পৰা ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিষয়ত
১৯৫৮ চনত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ
প্ৰথম স্থান লাভ কৰি
স্নাতকোত্তৰ ডিপ্লোমা লাভ
কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

১৯৫৮ চনত ভাৰতীয় আৰক্ষী
সেৱাৰ পৰীক্ষাত উল্লেখ্য হৈতে তেওঁ অসমত অতিৰিক্ত আৰক্ষী
অধীক্ষক পদত নিযুক্ত হৈ কৰ্মজীৱন আবস্থ কৰে। ১৯৬০
চনৰ ভায় আন্দোলন আৰু ১৯৭৯ চনৰ অসম আন্দোলনত
তেওঁ পৰোক্ষ তথা প্ৰত্যক্ষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন
কৰিছিল। তেওঁ আৰক্ষী উপ মহাপৰিদৰ্শক পদত কৰ্মৰত হৈ
থকা সময়তে ১৯৭৯ চনৰ পৰা অসম আন্দোলন আৰস্থ
হৈছিল। স্বদেশ আৰু স্বজাতিৰ প্ৰেমেৰে উদ্বৃদ্ধ ভট্টাচার্যীই সেই
সময়ত আন্দোলনকাৰীক আৱশ্যকীয় তথ্য-পাতি আৰু দিহা-
পৰামৰ্শৰে সহায় কৰাৰ অপৰাধত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে তেওঁৰ
বিৰুদ্ধে বাষ্টৰ্দোহৰ অভিযোগ আনি চাকৰিৰ পৰা নিলম্বন
কৰে। ১৯৮১ চন আৰু ১৯৮৩ চনত দুবাৰকে কাৰাৰাস
খালিবলগীয়া হোৱা ভট্টাচার্যীই চৰকাৰৰ নিৰ্দেশৰ বিৰুদ্ধে
উচ্চতম ন্যায়ালয়ত তৰা গোচৰত জয়লাভ কৰি প্ৰাপ্য সন্মান
আৰু মৰ্যাদাসহ চাকৰি ওভতাই পায়। সংঘাতপূৰ্ণ জীৱনৰ
মাজেদিয়েই সাহিত্য সাধনা আব্যাহত ৰখা ভট্টাচার্যদেৱৰ
কেইখনমান উল্লেখযোগ্য গ্ৰন্থ হৈছে—'কাৰাৰুদ্ধ জীৱনৰ
বাকৰুদ্ধ কাহিনী', 'অসম বিতীয় লেবানন', 'নীৰৰ অসমৰ
সৰৱ যন্ত্ৰণা', 'বিশ্বব্যাপী আগ্ৰামী অনুপ্ৰৱেশ', 'ইছাপত্ৰ',
'আগস্টক', 'বিকৰ্ষণ', 'উল্লেখণ', 'ইকনোমিক ডেভেলপমেণ্ট
অৰ আছাম', 'ইহাহেবিটেল'ইত্যাদি। ২০১৩ চনত বাংলাদেশ
চৰকাৰৰ দ্বাৰা 'ফ্ৰেণ্ছ অৰ্থনৈতিক এৱাৰ্ড' ব'টাৰে সন্মানিত
আপোচাইন, জাতীয়তাবাদী নেতাগৰাকীৰ মৃত্যু অসমৰ বাবে
এটা বৃহৎ ক্ষতি বুলি বিবেচিত হৈছে।

দেশৰ পৰৱৰ্তী মুখ্য ন্যায়াধীশ

এন ভি ৰামানা

যোৱা ৬ এপ্ৰিল তাৰিখে নুথালাপতি ভেংকট
ৰামানাক ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ৪৮ সংখ্যক মুখ্য
ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। তেওঁ ২৪ এপ্ৰিল
তাৰিখে মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে শপত গ্ৰহণ কৰে। তেওঁ
২০২২ চনৰ ২৬ আগস্টলৈকে এই পদত কাৰ্যনিৰ্বাহ

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

ৰামানাই ১৯৮৩ চনত অন্ধ্রপ্ৰদেশ উচ্চ ন্যায়ালয়ত ওকালতিৰে কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰে। ২০০০ চনত অন্ধ্রপ্ৰদেশ উচ্চ ন্যায়ালয়ত ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তি লাভ কৰা ৰামানাই ২০১৩ চনত দিল্লী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্ত হয়। ২০১৪ চনত তেওঁ উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তি লাভ কৰে আৰু বিভিন্ন গুৰুত্বপূৰ্ণ বায় প্ৰদানত সক্রিয় ভূমিকা পালন কৰে।

প্রাক্তন মুখ্যমন্ত্রী ডাঃ ভূমিধৰ বৰ্মনৰ দেহারসান

যোৱা ১৮ এপ্ৰিল
তাৰিখে ৰাজ্যখনৰ প্রাক্তন
মুখ্যমন্ত্রী ডাঃ ভূমিধৰ বৰ্মনৰ
৮৯ বছৰ বয়সত দেহারসান
ঘটে। কংগ্ৰেছ দলৰ জ্যেষ্ঠ
নেতা তথা অসম বিধানসভাৰ
সাতটা কাৰ্য্যকালৰ বিধায়ক ডাঃ
বৰ্মনে ১৯৯৬ চনৰ ২২

এপ্ৰিলৰ পৰা ১৪ মেলৈ ৰাজ্যখনৰ মুখ্যমন্ত্রী হিচাপে
কাৰ্য্যনির্বাহ কৰিছিল। ১৯৩১ চনৰ ১২ অক্টোবৰত নলবাৰী
জিলাৰ বেলশৰত জন্ম লাভ কৰা ডাঃ বৰ্মনে ১৯৫৮ চনত
অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ স্নাতক
(এমবিবিএছ) ডিগ্ৰী লাভ কৰে। ১৯৬৭ চনত পশ্চিম
নলবাৰী বিধানসভা সমষ্টিৰ পৰা প্ৰথমবাৰৰ বাবে অসম
বিধানসভালৈ নিৰ্বাচিত ডাঃ বৰ্মনে পৰবৰ্তী সময়ত ধৰ্মপুৰ
আৰু বৰক্ষেত্ৰী সমষ্টিৰ পৰা মুঠতে সাতবাৰ অসম
বিধানসভালৈ নিৰ্বাচিত হৈছিল। বিভিন্ন কাৰ্য্যকালত শিক্ষা,
ৰাজহ, স্বাস্থ্য, পথগায়ত আৰু প্ৰাম্য উন্নয়ন, দুর্যোগ প্ৰশমন,
পৰিয়াল কল্যাণ আদি বিভাগৰ মন্ত্ৰী হিচাপে দায়িত্ব পালন
কৰা ডাঃ বৰ্মনে ২০১১ চনৰ পৰা ২০১৬ চনলৈ মুখ্যমন্ত্ৰীৰ
(তৰঙ গঁগৈৰ) প্ৰধান উপদেষ্টা হিচাপে সেৱা আগবঢ়াইছিল।

কৰিব। উল্লেখযোগ্য যে
বৰ্তমানৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ
এছ এ ববডেই ২৩
এপ্ৰিলত অৱসৰপ্ৰহণ
কৰে। অন্ধ্রপ্ৰদেশৰ কৃষক
পৰিয়াল এটাত ১৯৫৭
চনৰ ২৭ আগস্টত
জন্মলাভ কৰা ন্যায়াধীশ

ইংলেণ্ডৰ প্ৰধান যুৱৰাজ প্ৰিন্স ফিলিপৰ দেহারসান

যোৱা ৯ এপ্ৰিল
তাৰিখে ইংলেণ্ডৰ বাণী
এলিজাবেথ দ্বিতীয়ৰ
স্বামী প্ৰিন্স ফিলিপৰ ৯৯
বছৰ বয়সত দেহারসান
ঘটে। গ্ৰীক ৰাজকুমাৰৰ
তথা ইংলেণ্ডৰ নোসেনা
বাহিনীৰ কমাণ্ডাৰ হিচাপে

নিযুক্ত ফিলিপে ১৯৪৭ চনত দ্বিতীয় এলিজাবেথৰ লগত
বিবাহ পাশত আবদ্ধ হৈছিল। দ্বিতীয় এলিজাবেথ ১৯৫২
চনত মহাবৰ্ণীৰ আসনত অধিষ্ঠিত হোৱাৰ পিছত যুৱৰাজ
ফিলিপ এডিনবাৰ্গৰ ডিউক হিচাপে নিযুক্ত হয়। ইংলেণ্ডৰ
দীৰ্ঘতম সময়ৰ ৰাণী হিচাপে কাৰ্য্যনিৰ্বাহ কৰি থকা
এলিজাবেথ দ্বিতীয়ৰ তেওঁ ঘনিষ্ঠতম উপদেষ্টা হিচাপে
বিচিত্ৰ বাজতন্ত্ৰক যুদ্ধোন্তৰ কালত সংস্কাৰ কৰি আগবঢ়াই
নিয়াত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লয়। প্ৰায় ৬৫ বছৰ কাল সেৱা
আগবঢ়োৱাৰ পিছত তেওঁ ২০১৭ চনত ৰাজহৰা জীৱনৰ
পৰা অব্যাহতি লয়। বৰ্ণ্ণ রাইল্ড লাইভ ফাণ্ড ফৰ নেচাৰৰ
লগত অতি ঘনিষ্ঠভাৱে জড়িত প্ৰিন্স ফিলিপৰ শেষকৃত
সম্পূৰ্ণ ৰাজকীয় মৰ্যাদাৰে সম্পৰ্ক কৰা হয়। তেওঁ মৃত্যুৰ
সময়ত পত্নী দ্বিতীয় এলিজাবেথৰ লগতে তিনিজন পুত্ৰ
ক্ৰমে ৰাজকুমাৰৰ চাৰ্লছ, এডিউ, এডৰার্ড আৰু ৰাজকুমাৰী
এনীক এৰি থৈ যায়।

বিধান সভা নিৰ্বাচন - ২০২১

অসম বিধানসভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচন যোৱা ২৭ মাৰ্চ,
এক এপ্ৰিল আৰু ছয় এপ্ৰিলত তিনিটা পৰ্য্যায়ত
শাস্তিপূৰ্ণভাৱে অনুষ্ঠিত হয়। ১২৬ টা সমষ্টিবিশিষ্ট অসম
বিধানসভাৰ নিৰ্বাচনৰ ভোটদান পৰ্ব পুৱা ৭ বজাৰ পৰা
আৰেলি ৬ বজালৈ ক'ভিড-১৯ নিয়ম অনুসৰি অনুষ্ঠিত
হয়। প্ৰথম পৰ্য্যায়ত ২৭ মাৰ্চত ৪৭টা সমষ্টিত ভোটদান
অনুষ্ঠিত হয় আৰু ৭৯.৯৩% ভোটাৰে ভোটাধিকাৰ সাব্যস্ত
কৰে। আনহাতে ১ এপ্ৰিল (৩৯ টা সমষ্টি) আৰু ৬
এপ্ৰিলত (৪০ টা সমষ্টি) অনুষ্ঠিত ভোটদানত ক্ৰমে ৮০%
আৰু ৮৫.২০% লোকে ভোটাধিকাৰ সাব্যস্ত কৰে।

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

ৰাজ্যখনৰ ভোটদানৰ সামগ্ৰিক হাৰ ৮২.০৪%। তদুপৰি ৬ এপ্ৰিলত এটা পৰ্যায়ত তামিলনাড়ু, কেৰালা আৰু পুডুচেৰীতো বিধানসভাৰ নিৰ্বাচন শাস্তিপূৰ্ণভাৱে অনুষ্ঠিত হয়। তামিলনাড়ু (২৩৪ টা সমষ্টি), কেৰালা (১৪০ টা সমষ্টি) আৰু পুডুচেৰী (৩০ টা সমষ্টি) ৰ ভোটদানৰ হাৰ ক্ৰমে ৭০%, ৭২% আৰু ৭৯%। লগতে সদ্যসমাপ্ত ২৯৪ জনীয়া পশ্চিমবংগ বিধান সভাৰ নিৰ্বাচনৰ ভোটদানৰ হাৰ প্ৰায় ৭৯%। ২ মে' তাৰিখে এই বিধানসভাকেইখনৰ নিৰ্বাচনৰ ভোট গণনা হ'ব।

ভনিতা গুপ্তাৰ ইতিহাস ৰচনা

ভাৰতীয় মূলৰ জনপ্ৰিয় মানৰ অধিকাৰ কৰ্মী তথা বিশিষ্ট আইনজীৱী ভনিতা গুপ্তাক আমেৰিকা যুক্তরাষ্ট্ৰৰ 'সহযোগী এটনী জেনেৰেল' হিচাপে যোৱা ২২ এপ্ৰিল তাৰিখে নিযুক্তি দিয়া হয়। প্ৰথমগৰাকী ভাৰতীয় মূলৰ ব্যক্তি হিচাপে দেশৰ তৃতীয় শ্ৰেষ্ঠ পদবীত আৰোহণ কৰি ভনিতা গুপ্তাই ইতিহাস ৰচনা কৰে। ১৯৭৪ চনৰ ১৫ নৱেম্বৰত ফিলাডেলফিয়াত জন্মগ্ৰহণ কৰা ভনিতা গুপ্তাই যেন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা স্নাতক ডিপ্লী লাভ কৰাৰ পিছত নিউয়ার্ক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা আইনৰ ডিপ্লী লাভ কৰি ওকালতিৰে কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰে। এই নিযুক্তিৰ পূৰ্বে ৪৬ বছৰীয়া ভনিতাই অসামৰিক মানৰ অধিকাৰ

আয়োগৰ সভানেটী (মুৰব্বী) হিচাপে কৰ্মৰত আছিল। ১০০ জনীয়া ছিনেট সভাত ভনিতাই ৫১ টা ভোট লাভ কৰি উক্ত পদবীত নিযুক্ত হয়। ২৮ বছৰ বয়সত আইনজীৱী হিচাপে কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰা ভনিতাই মানৰ অধিকাৰ বক্ষাৰ হকে সংগ্ৰাম কৰি দেশে-বিদেশে সমাদৰ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। আমেৰিকা যুক্তরাষ্ট্ৰৰ বাস্তুপতি জো বাইডেনে ভনিতাৰ নেতৃত্বত দেশখনৰ আইন, ন্যায় আৰু মানৰ অধিকাৰ অধিক স্বচ্ছ আৰু সুৰক্ষিত হ'ব বুলি আশা ব্যক্ত কৰে।

বিগত সাতটা দশকৰ ভিতৰত অসমৰ

সৰ্ববৃহৎ ভূমিকম্পটো

যোৱা ২৮ এপ্ৰিলৰ পুৱা ৭ বাজি ৫১ মিনিটত এটা বৃহৎ ভূমিকম্পটো সমগ্ৰ অসম জোকাৰি যায়। যোৱা সাতটা দশকৰ সৰ্ববৃহৎ তথা ৬.৪ বিখ্টাৰ ক্ষেল প্ৰাবল্যৰ এই বৰ্বৃহৎকঁপটোৱে অসমৰ উপৰি চুৰুৰীয়া অৰূপাল প্ৰদেশ, নাগালেণ্ড, পশ্চিমবংগ, বিহাৰ আদি ৰাজ্যকো জোকাৰি যায়। প্ৰায় এক মিনিট সময় ধৰিব্বতী কঁপোৱা বৰ্বৃহৎকঁপটোৰ অভিকেন্দৰ শোণিতপুৰ জিলাৰ দেকীয়াজুলিৰ উভৰ-পশ্চিম এলেকা। ৰাজ্যিক দুৰ্যোগ ব্যৱস্থাপনা কৃত্পক্ষৰ মতে এই ভূমিকম্পটো হিমালয় এলেকাৰ কপিলী চুতিত উৎপত্তি হৈছে। ভূগৰ্ভৰ পৰা ১৭ কিলোমিটাৰ গভীৰতাত উৎপত্তি হোৱা এই ভূমিকম্পৰ পিছত আৰু দহটা কম প্ৰাবল্যৰ জোকাৰি অসমত অনুভূত হয়। এই ভূমিকম্পত চাৰিজন লোক নিহত হয় আৰু দহজন আহত হোৱাৰ উপৰি ৰাজ্যখনৰ বিস্তৰ ক্ষতি সাধন হয়। ♦

সংগ্ৰহ : কুশল গোস্বামী

কুইজ উত্তৰসমূহ

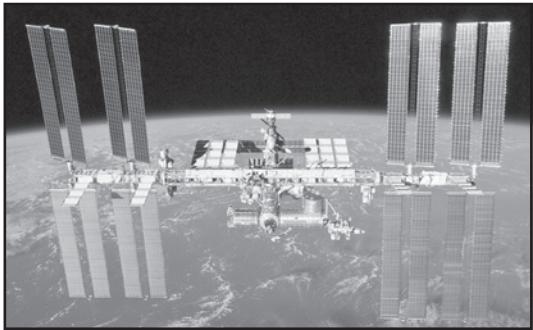
- ১। চুক্লেংমুং ২। নামৰ বনাঞ্চলত ৩। মামনি বয়ছম গোস্বামী ৪। ৰুদ্ৰ বৰুৱা ৫। সৌৰভ কুমাৰ চলিহা ৬। সত্যজিত ৰায় ৭। গোবিন্দ বল্লভ পন্ট ইউনিভাৰিটি অৱ এগ্রিকলচাৰ এণ্ড টেকন'লজী। (G. B. Pant University of Agriculture And Technology) ৮। ইথিঅ'পিয়া ৯। উজবেকিস্তান ১০। বাহৰেইন ১১। বিগ ৰেন নামৰ ডাঙৰ ঘণ্টাটো ১২। মেট্'পলিটান এৰিয়া নেটৱৰ্ক ১৩। গেৱিয়েল গার্ডিয়া মাৰ্কেজ ১৪। বিমলাপ্ৰসাদ চলিহা ১৫। চুপহি ১৬। প্ৰেমনাৰায়ণ দত্ত ১৭। অভিযাত্ৰী ১৮। শকুন্তলা ১৯। ঘাট ২০। মীনধৰ বৰঠাকুৰ।

খবৰ লেছেৰি বোটলা

- (২১ মার্চ ২০২১ৰ পৰা ২০ এপ্ৰিল ২০২১ লৈ)
- ২১ মার্চ :** অসমৰ লক্ষ্মীন্দ্ৰ বৰুৱাই বাস্তীয় জুনিয়ৰ শক্তি উত্তোলনত ২৯২.৫ কেজি উত্তোলন কৰি বাস্তীয় অভিলেখ সহ স্বৰ্ণ পদক লাভ কৰে।
- ২২ মার্চ :** বিশ্ববিখ্যাত কাঁ বল্ড ফিল্ম ফেষ্টিভেলত অসমৰ জনপ্ৰিয় গায়ক জয় বৰুৱাই শ্ৰেষ্ঠ ছাউণ্ড ট্ৰেক বঁটা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়।
- ২৩ মার্চ :** বাংলাদেশৰ পিতৃপুৰষ শ্ৰেখ মজিবুৰ বহুমান আৰু ওমানৰ প্রাক্তন শাসক চুলতান কাবুছলে ২০১৯ আৰু ২০২০ চনৰ (মৰণোত্তৰভাৱে) ‘গান্ধী শাস্তি বাঁটা’ আগবঢ়েৱা হয়।
- ২৪ মার্চ :** কেন্দ্ৰীয় আইনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰস্তাৱ লোৱাৰ অধিকাৰ বিধানসভাৰ আছে বুলি উচ্চতম ন্যায়ালয়ে বায় প্ৰদান কৰে।
- ২৫ মার্চ :** উত্তৰ কোৰিয়াই দেশখনৰ প্ৰথমটো বেলিষ্টিক মিছাইল উৎক্ষেপন কৰে।
- ৩০ মার্চ :** দিল্লীৰ বাজ্য চৰকাৰৰ সকলো ক্ষমতাৰ কৰ্তৃত উপ-বাজ্যগালক প্ৰদান কৰাৰ বিধেয়ক সংসদে গ্ৰহীত কৰে।
- ৩০ মার্চ :** বল্ড বিছ'চেজ ইনষ্টিউটে ২০২০ বৰ্ষত বিশ্বত ১২ শতাংশ বনাপ্তল হুস পোৱা বুলি ঘোষণা কৰে।
- ৩১ মার্চ :** বাস্তীয় চাইক্লিঙ্গত অমসৰ চয়নিকা গণ্ডৈয়ে ২ কিমি. বেলীত ২ : ৪৩ : ৯ ছেকেণ্ড সময় লৈ সোণৰ পদক দখল কৰাৰ লগতে বাস্তীয় অভিলেখ গঢ়ে।
- ১ এপ্ৰিল :** আমেৰিকা যুক্তৰাজ্যত জ'বাইডেন প্ৰশাসনে এইচ—১ বি ভিত্তাৰ প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত থকা নিয়েধাজ্ঞা প্ৰত্যাহাৰ কৰে।
- ৪ এপ্ৰিল :** জনপ্ৰিয় অভিনেত্ৰী শশীকলাৰ ৮৮ বছৰ বয়সত দেহাবসান ঘঢ়ে।
- বিশিষ্ট সাহিত্যিক তথা অসমীয়া শায়েৰীৰ স্বষ্টা ড° কুতুবুদ্দিন আহমেদৰ মৃত্যু হয়।
- ৫ এপ্ৰিল :** বিশ্বৰ এক নম্বৰ টেনিচ খেলুৱৈ এছলেই বার্টীয়ে মিয়ামি অ'পেন টেনিচত (মহিলা) ছিংগলছৰ খিতাপ জয়লাভ কৰে।
- ফ্ৰান্সৰ বাস্তীয় বিজ্ঞান গবেষণা কেন্দ্ৰই বহিংবিশ্বৰ পৰা পৃথিবীলৈ বছৰি ৫০০০ টন ধূলিকণা আছে বুলি মত প্ৰকাশ কৰে।
- ৬ এপ্ৰিল :** দেশৰ ব্যক্তিগত খণ্ডৰ কোম্পানীকো ক্ষেপনান্ত্ৰ (মিছাইল) নিৰ্মাণৰ অনুমতি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে প্ৰদান কৰে।
- ৯ এপ্ৰিল :** বঙ্গাইগাঁৰ পৰা বিভিয়ালৈ ৰাজ্যৰ প্ৰথমখন বিদ্যুৎচালিত মালবাহী ৰেলগাড়ী চলাচল কৰে।
- ১০ এপ্ৰিল :** ত্ৰিপুৰা স্বায়ত্ত শাসিত জিলা পৰিয়দৰ নিৰ্বাচনত নৱগঠিত টিপৰা (TIPRA) দলে বিজেপিক পৰাভূত কৰি শাসনভাৱ দখল কৰে।
- ১৪ এপ্ৰিল :** মিৰাবাই চানুয়ে টাচখণ্ডত অনুষ্ঠিত এছিয়ান চেম্পিয়নশিপত ১১৯ কেজি ভাৰোত্তোলন কৰি বিশ্ব অভিলেখ গঢ়ে।
- ১৭ এপ্ৰিল :** তাৰকা মল্লয়ুঁজাৰু বৰি কুমাৰ দাহিয়াই এছিয়ান মল্লয়ুঁজ প্ৰতিযোগিতাত স্বৰ্ণ পদক দখল কৰে।
- ১৮ এপ্ৰিল :** কেন্দ্ৰীয় বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তি মন্ত্ৰালয়ৰ বাস্তীয় সমীক্ষামতে জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ ক্ষেত্ৰত অসম অতি সংবেদনশীল বাজ্য বুলি চিহ্নিত হৈছে।
- ১৯ এপ্ৰিল :** নাছাৰ পৰীক্ষামূলক হেলিকপ্টাৰ ইনজেনুইটিঁয়ে মংগল থহত পদাৰ্পণ কৰে।
- সংগ্ৰহ : কুশল গোস্বামী**

অন্তরীক্ষৰ গৱেষণাগার

■ আছাল কাশ্যপ মহস্ত

জ্ঞানৰ অধ্যেষণ আৰু নতুনত্বৰ অনুসন্ধান মানুহৰ এক বৈশিষ্ট্য। এই তাড়নাতেই মানুৰ জাতিয়ে পৃথিৰী অতিক্ৰম কৰি মহাকাশ ভেদ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। কিন্তু অন্তৰীক্ষত ভৱি দিয়েই তাৰ বিশালতাত লুকাই থকা গভীৰ তথ্যবোৰৰ বিষয়ে জনাটো সম্ভৱ নহয়। তাত সময় খৰচ কৰি বিভিন্ন দিশত গৱেষণা আৰু তথ্য সংগ্ৰহ কৰা খুবেই প্ৰয়োজনীয়। কিন্তু মহাশূন্যত থকাটো সম্ভৱ জানো? তাৰ বাবে এনেকুৰা এখন ঠাইব প্ৰয়োজন হ'ব যাতে তাত মানুহ থাকি লৈ গৱেষণাৰ কামবোৰ সম্পন্ন কৰিব পাৰে। বিজ্ঞানৰ অৱদান, মানুহৰ প্ৰজ্ঞা আৰু প্ৰচেষ্টাই তাকো সম্ভৱ কৰি তুলিছে। এনে প্ৰচেষ্টাৰ ফলতেই সৃষ্টি হৈছিল ‘অন্তৰীক্ষৰ গৱেষণাগার বা মহাকাশৰ গৱেষণাগার’।

বহু বছৰৰ কষ্ট, প্ৰচেষ্টা আৰু সাধনাৰ ফলত আমেৰিকাই প্ৰস্তুত কৰি তুলিছিল প্ৰথমটো এনে গৱেষণাগার; ইয়াৰ নাম আছিল স্কাই লেব (Sky-Lab)। ১৯৭৩ চনৰ ১৪ মে'ত স্কাই লেব মহাকাশত এৰি দিয়াৰ এক মিনিট সময়ৰ পাছতেই এটা বিপদৰ সন্মুখীন হৈছিল। স্কাই-লেবৰ ভিতৰৰ উষ্ণতা অস্বাভাৱিকভাৱে বাঢ়ি যোৱাৰ ফলত তাৰ উষ্ণতা নিয়ন্ত্ৰক আৱৰণখন ফাটি গৈছিল।

দ্বিতীয়বাৰ তেওঁলোকে ছান শেড (Sun Shade) ব্যৱহাৰ কৰি এই অসুবিধা তাঁতৰাবলৈ সক্ষম হৈছিল।

এইবাৰ বিজ্ঞানীসকলে তাত গৱেষণাগারৰ পৰা ওলাই অন্তৰীক্ষত খোজ কাঢ়ি বিভিন্ন পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা বা গৱেষণাগারৰ বাহিৰ বেয়া হোৱা অংশ পুনৰ মেৰামতি কৰিবলৈ সক্ষম হয়। এনেদৰে মহাকাশ যানৰ বাহিৰলৈ আহি কাম কৰাক স্পেচ রাকিং (Space walking) বোলে। প্ৰথম অৱহাত তিনিজন ব্যক্তি স্কাই লেবলৈ গৈছিল। প্ৰথমজন ২৮ দিন, দ্বিতীয়জন ৫৬ দিন আৰু তৃতীয়জন ৮৪ দিন থাকি উভতি আহিছিল। তৃতীয়জন উভতি অহাৰ সময়লৈকে বহুতো পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা সম্পন্ন হৈছিল। পৃথিৰীত থকা বিজ্ঞানী আৰু মহাকাশচাৰীসকলৰ যৌথ প্ৰচেষ্টাৰ ফলত স্কাই লেবে বহুতো তথ্য আমাক দিবলৈ সক্ষম হৈছিল। বিশেষকৈ মানুৰ শৰীৰৰ ওপৰত অন্তৰীক্ষৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে স্কাইলোবে বহু তথ্য সংগ্ৰহ কৰিছিল লগতে এইটোও প্ৰমাণ হৈছিল যে উপযুক্ত খাদ্য আৰু শাৰীৰিক ব্যায়ামৰ ফলত শূন্য মাধ্যাকৰ্ষণতো মানুহ সুস্থানৰে জীৱাই থাকিব পাৰে। সূৰ্যৰ অধ্যয়ন স্কাই লেবৰ এটা বিশেষ সফলতা আছিল। প্ৰায় পাঁচ বছৰৰ পাছত এই স্কাই লেবৰ কক্ষপথৰ ব্যাসাৰ্ধ হ্ৰাস হ'বলৈ লয় আৰু ১৯৭৯ চনৰ ১১ জুনাইত হঠাতে কোনো অজ্ঞাত কাৰণত স্কাই লেব ধৰ্মস হৈ যায়।

অন্তৰীক্ষৰ গৱেষণা আগুৱাই নিবৰ বাবে ১৯৮৪ চনত আমেৰিকাৰ বাস্ট্ৰপতি ৰ'গাল্ব বেগনৰ নিৰ্দেশমতে ফ্ৰীডম (Freedom) নামেৰে অন্য এটা গৱেষণাগারৰ প্ৰস্তুতি আৰম্ভ হৈছিল। কিন্তু এই প্ৰস্তুতিত ইমানেই বেছি খৰচ হৈছিল যে এখন দেশে ইয়াৰ ব্যয় বহুন কৰা সম্ভৱ নাছিল। সেয়ে বহুকেইখন দেশ মিলি এই প্ৰচেষ্টাক আগুৱাই নিয়াৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল। ফলস্বৰূপে আমেৰিকাৰ নাষ্টা (NASA), ৰাষ্ট্ৰীয়াৰ বহুক্ষমত (ROSCOSMOS), জাপানৰ জাঙ্গা (JAXA), ইউৱোপৰ ইঞ্চ্ৰে (ESA) আৰু কানাডাৰ চিঞ্চ্ৰে (CSA)- এই পাঁচটা প্ৰখ্যাত গৱেষণা অনুষ্ঠানে এই

বিজ্ঞান বার্তা

প্রকল্পত অংশগ্রহণ করিছিল। বর্তমান সময়লৈকে এইটোরেই হেছেসন্মিলিতভাবে কৰা আটাইতকে ডাঙুর মহাকাশপ্রকল্প। এই প্রকল্পৰ মুখ্য সফলতা হ'ল আন্তর্জাতিক মহাকাশ কেন্দ্ৰ (International Space Station, ISS) নামৰ গৱেষণাগারটোৰ নিৰ্মাণ। আন্তর্জাতিক মহাকাশ কেন্দ্ৰ হ'ল অন্তৰীক্ষত থকা আটাইতকে ডাঙুৰ কৃত্ৰিম অৱয়ব। এই গৱেষণাগারটোৱে পৃথিবীৰ চাৰিওফালে প্ৰতি ঘণ্টাত ২৮০০০ কিমি. গতিত ঘূৰি থাকে। পৃথিবীৰ চাৰিওফালে এপাক ঘূৰোঁতে এই গৱেষণাগারটোক ৯০ মিনিট সময়ৰ প্ৰয়োজন হয় আৰু এদিনত এই গৱেষণাগারটোৱে ১৫৮ পৰা ১৬ বাৰ সূৰ্য্যাস্ত বা সূৰ্য্যোদয়ৰ সম্মুখীন হয়। বর্তমান সময়লৈকে এই গৱেষণাগারটোত মানুহ অবিহনে এদিনো পাৰ হোৱা নাই। ইয়াৰ আকাৰৰ যদি তুলনা কৰা হয় তেন্তেই এখন ফুটুৰেলৰ খেলপথাৰৰ সমান হ'ব। কিন্তু এই বিশাল আকৃতিৰ গৱেষণাগারটো একে সময়তেই তৈয়াৰ কৰা হোৱা নাছিল। এই গৱেষণাগারটো কিছুমান বিশেষ কোঠালিৰে নিৰ্মিত যাক মডিউল (Module) নামেৰে জনা যায়। এটা এটা মডিউল জোৰা লগাই এই বিশাল কেন্দ্ৰটো গঠন কৰা হৈছিল। প্ৰথম মডিউলটো পঠিয়াইছিল ইউনিট (UNITY) নামেৰে আমেৰিকাই। ২০০০ চনৰ পৰা ISSত মানুহ

থাকিবলৈ লৈছিল। এই নিৰ্মাণ কাৰ্য্য লেহেমীয়া হোৱাৰ এটা কাৰণ হ'ল মডিউল পঠিয়াৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা মহাকাশযানৰ অভাৱ। ISSৰ নিৰ্মাণ কাৰ্য্যত বহু দুৰ্ঘটনাও সংঘটিত হৈছিল। ২০০৩ চনত ‘কলম্বিয়া’ নামৰ মহাকাশযানখন ঘূৰি আহি পৃথিবী নাপাওঁতেই দুৰ্ঘটনাত পতিত হৈ তাত থকা সাতজন মহাকাশচাৰীৰ মৃত্যু হৈছিল। তাৰ ভিতৰতে অন্যতম এগৰাকী আছিল কঙ্গনা চাওলা। বহু বাধা-বিঘনি অতিক্ৰম কৰি আইএছএছ সম্পূৰ্ণ হৈ উঠিছিল ২০১১ চনত।

আইএছএছ যদিও বিজ্ঞানৰ এক ডাঙুৰ সফলতা তথাপি ইয়াৰ স্থায়িত্ব সন্দেহৰ উৰ্ধৰ্বত নহয়। বিশেষজ্ঞসকলৰ মতে আইআইএছ ২০২৪ চনলৈকেহে কাৰ্য্যক্ষম হৈ থাকিব। আজিকালি আইআইএছত থকা লোকসকলে গৱেষণাতকৈও আইআইএছৰ মেৰামতিতহে বেছি সময় দিবলগীয়া হয়। আইআইএছৰ স্থায়িত্বৰ প্ৰশ্ন আহিলেও এই ২০ বছৰে আইআইএছে দিয়া আৱদন আৰু এই আৱদনৰ তাৰিত লুকাই থকা বিজ্ঞানী আৰু মহাকাশচাৰীসকলৰ দিন-ৰাতিৰ কষ্টক স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব। আমি আশাৰাদী যে আইআইএছৰ দৰে এনে প্ৰচেষ্টাবোৰে মহাব্ৰহ্মণৰ অনেক তথ্য আমাক যোগান ধৰিবলৈ সক্ষম হ'ব। ♦

বিশেষ নিবন্ধ

ইউনিভাৰ্ছেল ষ্টুডিঅ'

■ জোনালী দেৱী

আমি সকলোৱেই চলচিত্ৰ চাই ভাল পাওঁ। চলচিত্ৰ বুলি ক'লৈ হিন্দী, ইংৰাজী বা অসমীয়া ভাষাত নিৰ্মিত চলচিত্ৰৰ কথাই ঘাইকৈ আমাৰ মনলৈ আহে। এই চলচিত্ৰসমূহৰ ক'ত আৰু কেনেকৈ দৃশ্যগ্রহণ কৰা হয়? চিনেমাসমূহৰ দৃশ্যগ্রহণ কৰাৰ বাবে ঠায়ে ঠায়ে কিছুমান স্থায়ী বা অস্থায়ীভাৱে (চৰকাৰী বা বেচৰকাৰী) সাজি থোৱা চিনেমা 'ষ্টুডিঅ' ব্যৱহাৰ কৰা হয়। দৃশ্যগ্রহণৰ বাবে ব্যৱহাৰত বেচৰকাৰী ষ্টুডিঅসমূহ কিছুমান ব্যক্তিগত

কোম্পানীয়ে ব্যাৱসায়িক ভিত্তিত নিৰ্মাণ কৰে আৰু চলচিত্ৰ নিৰ্মাতাসকলক ভাৰালৈ দিয়ে। 'ষ্টুডিঅ' ব্যৱহাৰ কৰাৰ উপৰি প্ৰয়োজন সাপেক্ষে মুকলিভাৱেও দৃশ্যগ্রহণ কৰা হয়। চলচিত্ৰ নিৰ্মাতাসকলে ষ্টুডিঅসমূহত নিজৰ প্ৰয়োজন অনুসৰি দৃশ্যসজ্জা তৈয়াৰ কৰি লয় বা তাত পূৰ্বে পৰা থকা সজ্জা ব্যৱহাৰ কৰে। আমি চিনেমাবোৰত থানা, বেংল ছেঁছা, বজাৰ-সমাৰ, বেংক আদিৰ দৃশ্য দেখিবলৈ পাওঁ। এনে দৃশ্যবোৰে কিছুসংখ্যক ষ্টুডিঅত

বিশেষ নিবন্ধ

থকা দৃশ্যসজ্জাতেই দৃশ্যগ্রহণ করা হয়।

বিশ্বের প্রথমটো 'স্টুডিও' স্থাপিত হৈছিল আমেরিকা যুক্তরাজ্যের (United States of America) নিউজার্চির রেষ্ট অবেংগে নামের ঠাইখনত। এই 'স্টুডিও'তেই থমাছ আলভা এডিছন্ব চলচিত্র 'এডিছন কাইনেট'স্পিক বেকর্ড অৱ স্লিজৰ (Edison Kinetoscopic Record of Sneeze) দৃশ্যগ্রহণ করা হৈছিল। এই চলচিত্রখনৰ দৈর্ঘ্য আছিল ৫ মিনিট। ১৮৯৪ চনত এই 'স্টুডিও'ত দৃশ্যগ্রহণ হোৱা এইখনেই প্রথম কৃতিস্বত্ত্ব (copyright) পোৱা চলচিত্র।

১৯০০ চনৰ প্রথমভাগৰ পৰা এনে ধৰণৰ বহু চিনেমা 'স্টুডিও' লাহে লাহে ল'ছ এঞ্জেলছ, কেলিফ'নিয়া আদি ঠাইত নিৰ্মাণ হ'বলৈ আৰস্ত কৰে। ল'ছ এঞ্জেলছত নিৰ্মাণ হোৱা এনে 'স্টুডিও'সমূহক সামগ্ৰিকভাৱে ইউনিভার্সেল 'স্টুডিও' (Universal Studio) নামেৰে জনা যায়।

মাৰ্কিন যুক্তরাজ্যৰ পশ্চিমভাগৰ প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় উপকূলত অৱস্থিত এখন ৰাজ্য কেলিফ'নিয়া। ল'ছ এঞ্জেলছ কেলিফ'নিয়াৰ দক্ষিণে অৱস্থিত এখন বহুৎ নগৰ। হলিউডৰ বহুতো চিনেমা যেনে—জুৰাছিক পাৰ্ক (১৯৯৩), মিছন ইম্প'ছিল (২০০৬), হ'ম এলন (১৯৯২), মুনৱাকাৰ (১৯৮৮), ট্ৰেপফৰ্মাচ (২০০৭) আদি ল'ছ এঞ্জেলছস্থিত চিনেমা স্টুডিও'সমূহতে দৃশ্যগ্রহণ কৰা হৈছিল। দৃশ্যগ্রহণৰ উপৰি বহু জনপ্ৰিয় চলচিত্র মেনে, জুৰাছিক পাৰ্ক, এপ'ল' ১৩ আদিৰ বহু দৃশ্যসজ্জা এতিয়াও ইউনিভার্সেল 'স্টুডিও'ত সংৰক্ষিত হৈ আছে। তদুপৰি জচ (Jaws), কিং কং, ৰাব অব দ্য বৰ্ল্ড (War of the world) আদি চলচিত্রৰ বহু দৃশ্য আৰু দৃশ্যসজ্জা ও ইউনিভার্সেল 'স্টুডিও'ত পৰ্যটকৰ বাবে সংৰক্ষিত কৰি ৰখা হৈছে।

ইউনিভার্সেল 'স্টুডিও'ৰ প্ৰায় ৯০ শতাংশ কেলিফ'নিয়া চহৰৰ ছান ফাৰ্নান্দো (San Fernando) উপত্যকাত অৱস্থিত আৰু বাকী ৩০ শতাংশ ল'ছ এঞ্জেলছৰ বিভিন্ন অংশত বিস্তৃত হৈ আছে। ইউনিভার্সেল 'স্টুডিও'ৰ প্ৰায় ৭০ শতাংশৰ উপস্থিতিৰ বাবে ছান ফাৰ্নান্দো উপত্যকাৰ এই অংশক ইউনিভার্সেল চিটি (Universal City) বুলিও কোৱা হয়।

চলচিত্রৰ দৃশ্যগ্রহণ কৰাৰ উপৰি এই 'স্টুডিও'সমূহ পৰ্যটকৰ বাবে মুকলি কৰি দিয়াৰ বাবে ইউনিভার্সেল 'স্টুডিও'সমূহক থিম পাৰ্ক (Theme Park) বুলিও কোৱা হয়। ♦

চূড়'কু এপ্ৰিল, ২০২১ৰ শুন্দি উত্তৰ দিওঁতাসকল

চতুৰ্থ শ্ৰেণী : ময়ূৰী মজুমদাৰ (গ)।

সপ্তম শ্ৰেণী : পাৰ্থ প্ৰতিম পাঠক (ঘ), আদিত্য কাশ্যপ (গ), জ্যোতিষ্মান দাস (খ), শ্যামলিকা মজুমদাৰ (গ), অবিন্দন বৰা (গ), ময়ংক পাঠক (খ)।

অষ্টম শ্ৰেণী : গীতাৰ্থ শৰ্মা (গ), ধীমান জ্যোতি বৰুৱা (গ)।

নৰম শ্ৰেণী : লিচা পাঠক (খ)। ♦

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ (এপ্ৰিল)

- ১। সিঞ্চু। ২। ইজিপ্ট। ৩। চেলাইন'মিটাৰ (Salinometer)। ৪। হিৰ'ডটাচ (Herodotus)। ৫। কৌটিল্য।

য'ত মৃত্যু শেষ কথা নহয়

■ বিনয় বিকাশ গঙ্গে

মৃত্যু এক চিরস্তন সত্য। তথাপি সবসংখ্যক লোকেই মৃত্যুর বিষয়ে কথা পাতি বা চিন্তা করি ভাল নাপায়। আনন্দিক শর দেহটোর প্রতিও বহসংখ্যক মানুহৰে এক ভয় ভাব থাকে। কিন্তু এই পৃথিবীতে এনে এখন ঠাই আছে য'ত মৃত্যুর লগে লগেই সকলো শেষ হৈ নায়ায়।

ইণ্ডোনেশিয়ার ছুলারেছি (Sulawesi) নামৰ ঠাইৰ ত'ৰাজা (Toraja) অঞ্চল হৈছে এনে এক ঠাই য'ত মৃত ব্যক্তিসকলো তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ এক অভিন্ন অংগ। অন্য লোকৰ বাবে মৃতদেহ একোটা ঘৰত দীঘন্দিনৰ বাবে বাখি থোৱা কথাটো আচহৰা যদিও ত'ৰাজানসকলৰ বাবে এয়া শতিকা পুৰণি প্ৰথা।

কোনো এটা ত'ৰাজান পৰিয়ালৰ যিকোনো এজন ব্যক্তিৰ মৃত্যু হোৱাৰ পিছত সংকাৰৰ আগন্তৈকে তেওঁৰ মৃতদেহ ঘৰৰ ভিতৰত সমান সহকাৰে বাখি থোৱা হয়। এই সময় কেইবা মাহ বা কেইবা বছৰো হ'ব পাৰে। এই সময়ছোৱাত পৰিয়ালৰ লোকসকলে মৃত ব্যক্তিজনক ঠিক জীৱিত ব্যক্তিক কৰাৰ দৰেই সেৱা-শুণ্ধ্যা কৰে। তেওঁলোকে ব্যক্তিজনক মৃত বুলি ভৰাৰ পৰিৱৰ্তে ৰুচীয়া বুলিহে গণ্য কৰে। প্ৰতিদিনে দুবাৰকৈ মৃত ব্যক্তিজনৰ বাবে খোৱাৰস্তৰ যোগান ধৰা হয়। নিয়মিতভাৱে মৃতদেহটোক গা ধুওৱা হয় আৰু কাপোৰ সলনি কৰি দিয়া হয়। মৃতদেহ থকা কোঠাটোত সন্ধিয়া হোৱাৰ লগে লগেই পোহৰৰ ব্যৱস্থা কৰা হয় আৰু লক্ষ্য কৰা হয় যাতে অনৱৰতে কোঠাটো পোহৰ হৈ থাকে। মৃত ব্যক্তিজনৰ পৰিয়ালৰ লোকে আশংকা কৰে যে

যদিহে তেওঁলোকে মৃতদেহটোৰ ভালদৰে চোৱা-চিতা নকৰে, তেন্তে মৃতকৰ আঢ়াই তেওঁলোকক অসুবিধা দিব পাৰে।

পুৰণি দিনত মৃতদেহটোৰ সংৰক্ষণৰ বাবে কিছুমান ঔষধি গচ্ছ পাতৰ প্রলেপ সমা হৈছিল। কিন্তু বৰ্তমান সময়ত ঔষধি পাতৰ পৰিৱৰ্তে ফৰ্মেলিন (Formalin) নামৰ বাসায়নিক পদার্থবিধি মৃতদেহটোত চিৰিঙ্গৰ সহায়ত সুমুৱাই দিয়া হয়। ফলত মৃতদেহটো নষ্ট নোহোৱাকৈ বহুনিন্দলৈ থাকি যায়।

ত'ৰাজানসকলে মৃতদেহ একোটা এনেদৰে সংৰক্ষণ কৰি ৰখাৰ বিশেষ কাৰণ আছে। তেওঁলোকৰ মৃতকৰ শেষকৃত্যাৰ অনুষ্ঠান বা লোকাচাৰ বৰ খৰচী। ত'ৰাজানসকলে জীৱনকালত কঠোপার্জিত ধনৰ অধিকাংশ ব্যয় কৰিবলগীয়া হয় মৃতকৰ শেষকৃত্যাৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠানৰ নামত।

ত'ৰাজানসকলৰ শেষকৃত্যক বামু চ'ল' (Rambu Solo) নামেৰে জনা যায়। প্ৰতি বছৰে আগষ্ট বা ছেপ্টেম্বৰ মাহত এই অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত হয়। মৃত ব্যক্তিজন কিমান গুৰুত্বপূৰ্ণ আছিল তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি শেষকৃত্যাৰ অনুষ্ঠানটো কেইবা সপ্তাহলৈকে অনুষ্ঠিত হ'ব পাৰে। অনুষ্ঠানটোত প্ৰার্থনা, নৃত্য-গীত, ম'হ বলি আৰু কুকুৰা যঁজ আদি বিভিন্ন ধৰণৰ কাম-কাজ কৰা হয়। ত'ৰাজানসকলৰ বিশ্বাস মতে মৃতকৰ সম্মানত যিমানেই বেছি ম'হ বলি দিয়া হয় সিমানেই সোনকালে মৃতকৰ আঢ়াই 'আঢ়াৱ স্থলী' (the land of souls) লৈ গমন কৰে। সেয়েহে ত'ৰাজানসকলৰ শেষকৃত্য অত্যন্ত খৰচী হয়। ধনী পৰিয়ালৰোৱে প্ৰায়ে ১০০টাতকৈও বেছি ম'হ বলি দিয়ে। আনহাতে সাধাৰণ পৰিয়াল এটাই মাত্ৰ কেইটামানহে ম'হ বলি দিবলৈ সক্ষম হয়।

শেষকৃত্যাৰ অস্তিম দিনটোত মৃতদেহটো সমাধিস্থ কৰা হয়। সমাধিবোৰ সাধাৰণতে শিলত কাটি উলিওৱা হয়। মৃতদেহটো শিশুৰ হ'লে সেয়া গচ্ছ খোৱোৱত রখা হয়। ত'ৰাজানসকলৰ এই ৰীতি-নীতি সমগ্ৰ পৃথিবীতে অনন্য আৰু বিৰল। ❖

ফেরোৰ ভূমি ইজিপ্ত

■ জাহরী বৰুৱা

টোকা : মামি- প্রাচীন ইজিপ্তত মৃত বজা, বাণী বা অন্য প্ৰভাৱশালী লোকৰ মৃত্যুৰ পিছত শবদেহটো বিশেষ পদ্ধতিৰে সংৰক্ষণ কৰি ৰখা হৈছিল। ইয়েই মামি।

ইজিপ্তৰ কাইৰো
চহৰত যোৱা ৩ এপ্ৰিল
তাৰিখে প্রাচীন ইজিপ্তে
আকৌ এবাৰ যেন প্ৰাণ
পাই উঠিল। কাইৰোৰ
ৰাজপথ প্রাচীন ইজিপ্তত
প্ৰচলিত বেশভূয়া পৰিধান
কৰা মানুহেৰে জিলিকি
উঠিল। চহৰখনৰ সাধাৰণ

নাগৰিকৰ শূন্য উপস্থিতি (নাগৰিকসকলৰ সেই
সময়ত তাত উপস্থিত থকা অনুমতি নাছিল) হাজাৰ
হাজাৰ বছৰ পুৰণি ২২টা মামি সম্পূৰ্ণ ৰাজকীয় নীতি-
নিয়ম অনুসৰণ কৰি এক ডাঙৰ সমদলৰ সৈতে
ৰাজপথত আগুৱাই গৈ থকা দৃশ্যই গোটেই বিশ্বতে
আলোড়ন সৃষ্টি কৰিলে আৰু তাৰ নাম দিয়া হ'ল 'দ্যা
গ'ল্ডেন পেৰেড'। দৰাচলতে ১৮ জন ফেৰো অৰ্থাৎ
প্রাচীন ইজিপ্তৰ বজা আৰু ৪ গৰাকীৰ বাণীৰ মামি সম্পূৰ্ণ
সুৰক্ষা আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় মৰ্যাদাৰে কাইৰোৰ ইজিপ্চিয়ান
সংগ্ৰহালয়ৰ পৰা প্ৰায় ৫ কিমি. দূৰত অৱস্থিত ফাচটেটৰ
ৰাষ্ট্ৰীয় ইজিপ্চিয়ান সভ্যতাৰ সংগ্ৰহালয়লৈ স্থানান্তৰিত
কৰা হৈছিল।

ইজিপ্ত বুলিলেই দৰাচলতে আমাৰ মনলৈ আহে
মৰময় অঞ্চলত বালিৰ মাজত থিয় হৈ থকা প্ৰকাণ
প্ৰকাণ পিৰামিড আৰু বগা ফিটা সদৃশ কাপোৰেৰে
মেৰিয়াই ৰখা মামিৰোৰ। পিৰামিডবোৰত খোদিত
চিহ্ন বা ছবিবোৰে প্রাচীন ইজিপ্তৰ বহু কথাই কয়।
আনকি প্রাচীন ইজিপ্তৰ ঐশ্বৰ্যৰ পৰিচয়ো ইয়াৰ
পিৰামিডসমূহৰ ভিতৰত উদ্ধাৰ হোৱা সোণেৰে নিৰ্মিত
কফিন, মূল্যৱান আচৰাব, আ-অলংকাৰ আদিয়ে দিয়ে।

উল্লেখনীয় যে প্রাচীন
ইজিপ্তৰ ফেৰোসকল
তেওঁলোকৰ প্ৰজাৰ বাবে
ভগৱানস্বৰূপ আছিল।
নিৰ্দিষ্ট দিনৰ বাবে আয়ুস
লৈ অহা ভগৱান। সেই
সময়ত মুদ্ৰাৰ আৰিঙ্কাৰ
হোৱা নাছিল যদিও
ফেৰোসকল শস্য, জীৱ-
জন্ম, সোণ, চুবুৰীয়া শাসকসকলৰ পৰা সম্মান তথা
বন্ধুত্ব চিনস্বৰূপে লাভ কৰা বিভিন্ন বয়-বস্তু আদিৰে
শক্তিশালী আৰু ঐশ্বৰ্যশালী আছিল। শাসনকৰ্তা কৰ্পে
ফেৰোসকলৰ সফলতা তেওঁলোকৰ জনপ্ৰিয়তাৰ
ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছিল। কেৱল জনপ্ৰিয় ফেৰো বা
ৰাণীসকলৰ প্ৰতিকৃতিহে প্রাচীন ইজিপ্তৰ
কীৰ্তিস্মূহত খোদিত বা অংকিত কৰা হৈছিল।
ফেৰোসকল যে কেৱল পুৰুষ আছিল তেনে নহয়।
প্রাচীন ইজিপ্তৰ ইতিহাসৰ পাত কেইবাগৰাকী মহিলা
ফেৰোৰ নামেৰে উজলি আছে। জনপ্ৰিয়তাৰ তালিকাত
অন্তৰ্ভুক্ত কেইগৰাকীমান ফেৰো হ'ল—জ'য়াৰ
(Djoser), খুফু (Khufu), মহিলা ফেৰো হাতছেপচুত
(Hatshepsut), আখেনাট্ন (Akhenaten),
তুতেনখামন (Tutankhamun), ৰামছিজ
(Ramesses) দ্বিতীয়, ক্লিওপেট্ৰা (Cleopatra)
সম্ম আদি। ফেৰোসকলৰ গুৰুত্ব আৰু প্ৰভাৱ প্রাচীন
ইজিপ্তবাসীৰ ওপৰত ইমানেই বেছি আছিল যে
তেওঁলোকে মৃত ফেৰোক তেওঁলোকৰ মৃত্যুৰ দেৱতা
আচাইৰাচৰ লগত তুলনা কৰিছিল। মামিকৰণ
প্ৰক্ৰিয়াটো যথেষ্ট জটিল আছিল আৰু প্ৰক্ৰিয়াটো

বিশেষ নিবন্ধ

সম্পূর্ণ হ'বলৈ প্রায় ৭০ দিন সময়ৰ প্রয়োজন হৈছিল। এই প্রক্ৰিয়াত প্ৰথমে মৃতদেহটো ভালদৰে ধুই চাফা কৰি লোৱা হৈছিল। তাৰ পিছত এজন পুৰোহিতে লোৱ হৰুক এডাল মৃতদেহটোৰ নাকৰ ভিতৰলৈ সুমুৰাই লাহে লাহে মগজুটো উলিয়াই আনিছিল আৰু সেইটো আৱৰ্জনাস্বৰূপে পেলাই দিছিল। তাৰ পিছত মৃতদেহটোৰ পৰা সকলো আভ্যন্তৰীণ অংগসমূহ যেনে, হৃদপিণ্ড, পাকস্থলী, হাঁওফাঁও, যকৃৎ, বৃক্ষ আদি উলিয়াই ভালদৰে চাফা কৰি এবিধ বিশেষ তৰল পদাৰ্থৰ মাজত ডুবাই বখা হৈছিল। তেওঁলোকে বিশ্বাস কৰিছিল সেই দেৱতাসকলে ফেৰোৰ অংগসমূহ চিৰদিন বক্ষা কৰিব। হৃদপিণ্ডটো অৱশ্যে শৰীৰত পুনৰ সংস্থাপিত কৰা হৈছিল। কাৰণ তেওঁলোকে বিশ্বাস কৰিছিল যে মৃত্যুৰ পিছৰ জীৱন যাদাত ফেৰোক হৃদয়ৰ প্রয়োজন হ'ব। এই সকলোৰে কৰা হোৱাৰ পিছত মৃতদেহটো ৪০ দিনলৈ নেট্রনেৰে(ইজিপিচ্যান নিমখ) ঢাকি ৰখা হৈছিল। নেট্রনে মৃতদেহটোৰ পৰা পাণীৰোৰ শুহি তাক শুকান কৰ্কৰীয়া কৰি তুলিছিল। ৪০ দিনৰ পিছত নেট্রনৰ পৰা মৃতদেহটো উলিয়াই আনি গোটেই শৰীৰটোত বিভিন্ন মচলা, বনোষধি আদি মৃতদেহৰ ভিতৰত সুমুৰাই দিয়া হৈছিল আৰু বগা কাপোৰেৰে মেৰিয়াই দিয়া হৈছিল। তাৰ পিছত পুৰোহিতে মামিৰপী মৃতদেহটোক অশুভ শক্তিৰ পৰা বক্ষা কৰিবলৈ মন্ত্ৰ মাতি, কফিনত মন্ত্ৰ খোদিত কৰি মৃতদেহটো কফিনত ভৰাই দিছিল। পিৰামিডৰ ভিতৰত সেই কফিনটোৰ লগতে ফেৰোই ভালপোৱা সকলোৰে বস্তুৱেই যেনে, খাদ্যৰ পৰা আৱস্ত কৰি আচবাৰ আদি সকলো বাথি থোৱা হৈছিল। উল্লেখযোগ্য যে ফেৰোক মৃত্যুৰ পিছৰ জীৱনত শুশ্রাবা কৰিবলৈ লঞ্চুৱাৰ প্ৰতিকৃতি স্বৰূপে শ্বাবৃটিছ (Shabtis) নামৰ সৰু সৰু কিছুমান মূৰ্তিৰ বাথি থোৱা হৈছিল। এবাৰ এজন ফেৰোৰ কৰৱৰ ওচৰত হাজাৰতকৈও আধিক শ্বাবৃটিছ পোৱা গৈছিল। এইখিনিতে আৰু এটা কথা উল্লেখ্য যে মামিৰোৰ কফিনত বখাৰ পিছত এইটো বিশ্বাস কৰা হয় যে কোনোও যেন কফিনৰ পৰা

মামিটো উলিয়াই নানে। নহ'লে ‘ফেৰোৰ শাও’ লাগে। বিশ্বাস কৰা হয় যে ইয়াৰ চৰম শাস্তি মৃত্যুদণ্ডৰ বাহিৰে আন একো হ'ব নোৱাৰে।

এতিয়ালৈ দৰাচলতে পিৰামিডৰ বহস্যৰ সম্পূর্ণভাৱে উদ্ঘাটন হোৱাই নাই। পিৰামিডবোৰৰ বিশাল আকাৰ, নিৰ্মাণশৈলী দেখিলে ভাৰিবই নোৱাৰি যে আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ অবিহনে ইয়াৰ নিৰ্মাণ হৈছিল। পৃথিবীৰ সপ্তম আশ্চৰ্য্যত স্থান পোৱা গিজাৰ মহান পিৰামিডৰ কথাকেই আমি উদাহৰণ হিচাপে ল'ব পাৰোঁ। গিজাৰ মহান পিৰামিডটোৰ উচ্চতাই হ'ল ৪৮১ ফুট। ইয়াৰ লগত আৰু দুটা পিৰামিড আছে কিন্তু উচ্চতা অলপ কম। পিৰামিডটোত ব্যৱহাৰ হোৱা চূণশিলৰ বিশাল বিশাল শিল একোটাৰ ওজন আছিল প্রায় ৬০ টন। এই বিশালকায় পিৰামিডটো তৈয়াৰ কৰোঁতে প্রায় ১ লাখ শ্ৰমিকৰ প্রয়োজন হৈছিল। আচৰিত কথা এই যে গিজাৰ পিৰামিডৰ নিৰ্মাণশৈলী ভিতৰৰ ফালে আৰু আধিক জটিল। কাৰণ ভিতৰৰ কোঠালিসমূহলৈ যোৱা বাটোৰ ইমানেই ঠেক যে তাত মানুহ সোমোৱাটো অসম্ভৱ। কেৱল গিজাৰ পিৰামিডেই নহয়, এনেকুৱা বহুত পিৰামিডৰ উদাহৰণেৰে ইজিপ্তৰ ভাৰি আছে। এই পিৰামিডবোৰত খোদিত চিহ্নৰে আৰু অংকিত বিভিন্ন ছবিবোৰেও প্ৰাচীন ইজিপ্তৰ কাহিনী বৰ্ণায়। এইবোৰ অধ্যয়ন কৰাসকলৰ কিছুমানে বিশ্বাস কৰে যে সেই সময়ত বহিৰ্জগতৰ লগতে প্ৰাচীন ইজিপ্তৰ ফেৰোসকলৰ গভীৰ সম্বন্ধ আছিল আৰু বিশালকায় পিৰামিডবোৰ বহিৰ্জগতৰ পাণীৰোৰ সহায়ত নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। এই কথাবোৰ যুক্তিযুক্ততাত সত্যতা আছে নে নাই তাৰ অৱশ্যে কোনো নিশ্চয়তা নাই।

প্ৰাচীন ইজিপ্তৰ কথা ইমান সহজতে আৰু সংক্ষেপতে কৈ শেষ কৰাটো সম্ভৱ নহয়। ইয়াৰ পৰিসৰ ইমানেই বিশাল যে মানুহৰ গৱেষণা বা অধ্যয়ন আজিলৈ সম্পূর্ণ হোৱাই নাই। প্ৰাচীন ইজিপ্ত যিমানেই আৰক্ষণীয় ইয়াৰ কথাবোৰো সিমানেই ৰোমাঞ্চকৰ। বহস্য আৰু বিশ্বাস-অন্ধবিশ্বাসৰ এক অপূৰ্ব সমাহাৰ হৈছে ফেৰোৰ ভূমি ইজিপ্ত। ♦♦

কুইজ

- ১। কোনজন আহোম স্বর্গদেরে আহোম ৰাজধানী
বকতাৰ পৰা গড়গাঁৰলৈ তুলি নিছিল, যাৰ বাবে
তেওঁক গড়গএঁগ ৰজা বোলা হয় ?
- ২। গোলাঘাট নগৰৰ পৰা ১৯ কিলোমিটাৰ নিলগৰ
৩৯ নম্বৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ কাষত থকা কোনখন
বনাপ্পলত গৰমপানী, বৰপুং আৰু গোলিপুং নামৰ
তিনিটা গৰমপানীৰ উঁহ আছে?
- ৩। ‘মাধৱ কন্দলি আৰু তুলসী দাসৰ ৰামাযণৰ তুলনা’
শীৰ্ঘক গৱেষণা গ্ৰন্থৰ বাবে ডক্ট্ৰেট ডিগ্ৰী লাভ
কৰা বিখ্যাত অসমীয়াগবাকী কোন ?
- ৪। ১৯২৬ চনৰ ২৬ নৱেম্বৰত পুৰণিগুদামত
বৰদাকান্ত বৰুৱা আৰু হীৰালতা বৰুৱাৰ সত্তানৰক গে
জন্মা লোকজনক আমি লইত কোঁৰৰ বুলি জানো।
তেওঁ কোন ?
- ৫। ১৯৩০ চনত মঙ্গলদৈত জন্মগ্ৰহণ কৰা সুৰেন্দ্ৰ
কুমাৰ মেধিৰ অতি চিনাকি নামটো কি ?
- ৬। ভাৰতৰ চাৰিওটা অসামৰিক সম্মান —পদ্মশ্ৰী,
পদ্মভূষণ, পদ্মবিভূষণ আৰু ভাৰতৰত্ত লাভ কৰা
প্ৰথমজন ব্যক্তি কোন ?
- ৭। ভাৰতৰ প্ৰথমখন কৃষি বিশ্বিদ্যালয় স্থাপন হৈছিল
১৯৬০ চনত উত্তৰ প্ৰদেশৰ পন্টনগৰত।
বিশ্বিদ্যালয়খনৰ নাম কি ?
- ৮। বিৰ (Birr) পূৰ্বতে আবিচ্ছিন্নি বুলি জনাজাত
দেখখনৰ মুদ্ৰাবিধিৰ নাম। দেশখনৰ বৰ্তমানৰ নাম
কি ?
- ৯। ভাৰতৰ দ্বিতীয় প্ৰথানমন্ত্ৰী লালবাহাদুৰ শাস্ত্ৰীৰ মৃত্যু
১৯৬৬ চনত তাৰখণ্ডত হৈছিল। এইখন কোনখন
দেশৰ ৰাজধানী ?
- ১০। ১৯৭১ চনৰ ১৫ আগষ্টৰ দিনা স্বাধীন হোৱা ৬৬৯
বৰ্গ কিলোমিটাৰ এলেকাৰ কোনখন এছিয়াৰ দেশ
তৃতীয় দীপোৰে গঠিত যিখন দেশৰ নাম আহিছে
তাৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ দীপটোৰ পৰা ?
- ১১। ব্ৰিটেইনৰ হাউচ অৱ কমনচৰ লগতে লাগি থকা
ছেইন্ট ষ্টিফেক টাৰাৰত থকা বিখ্যাত বস্তুটো কি ?
- ১২। কম্পিউটাৰৰ জগতত LAN (লেন) মানে যদি
লোকেল এৰিয়া নেটৱৰ্ক হয়, WAN (ৱেন) মানে
যদি ‘ৱাইড এৰিয়া নেটৱৰ্ক’ হয়। তেন্তে MAN
(মেন) মানে কি হ'ব ?
- ১৩। ‘লিভিং টু টেল দ্য টেইল’ (Living to tell the
Tale) সাহিত্যৰ নোৱেল বাঁটাবিজয়ী ওৱান হাড়েড
ইয়েৰ্চ অৱ চলচিত্ৰ’ (One Hundred Years
of Solitude) নামৰ গ্ৰন্থখনৰ ৰচয়িতাৰ
আত্মজীৱনী। তেওঁ কোন ?
- ১৪। অসমৰ কোনজন মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে ‘গাঁঁলীয়া’ অৰ্থনীতিৰ
দৰ্শন আৰু খাদী’ আৰু ‘মৌ পালন’ নামৰ দুখন
পুথি বচনা কৰিছিল ?
- ১৫। ম'হৰ শিঙৰ পেঁপাৰ ম'হৰ শিংডোখৰক ‘খোলা
বোলা হয়। মুখেৰে ফুঁ দিয়া অংশক কি বোলা হয় ?
- ১৬। বিখ্যাত অসমীয়া বহস্য ছিবিজ ‘পাফু’ আৰু ‘বহস্যৰ
বহঘৰা’ৰ ৰচয়িতাজনৰ নাম কি ?
- ১৭। নিৰপমা বৰগোহাত্ৰিঝ ১৯৯৬ চনত সাহিত্য
অকাদেমি বঁটা লাভ কৰা কোনখন পুথি চন্দ্ৰপ্ৰভা
শইকীয়ানীৰ জীৱনৰ আধাৰত লিখা হৈছিল ?
- ১৮। সংস্কৃতৰ পৰা অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰা প্ৰথমখন
নাটকৰ নামেৰে ড° ভূপেন হাজৰিকাই এখন
চলচিত্ৰও নিৰ্মাণ কৰিছিল। লম্বোদৰ বৰাই অনুবাদ
কৰা নাটকখনৰ নাম কি ?
- ১৯। ভাওনাত নাটকৰ চৰিত্ৰোৰ প্ৰৱেশ আৰু প্ৰস্থানৰ
সময়ত গীত গোৱা হয় আৰু খোল বজোৱা হয়।
খোলৰ বাজনাবোৰৰ প্ৰতিটো অংকক কি বোলা হয় ?
- ২০। ১৯৬১ চনৰ পৰা অসম বিজ্ঞান সমিতিৰ উদ্যোগত
প্ৰকাশিত ‘বিজ্ঞান জেউতি’ৰ প্ৰথমজন সম্পাদকৰ
নাম কি ?

সংগ্ৰহ : সীমান্ত কলিতা

নাইকা পর্বতের স্ফটিকের গুহা

■ জিতা গগৈ

গুহা বুলি কলে প্রথমে আমার মনলৈ কি আছে বাকু? পাহাড় বা পর্বতের মাজের আঙ্কাব, বতাহ চলাচল নকৰা কোঠাসদৃশ ঠাই য'ত বাদুলী ওলমি থাকে, মকবা জালেরে আবৃত হৈ থাকে। নহয়নে বাকু? কিন্তু গুহা মানেই কেবল তেনেকুরা ঠাই নহয়। পৃথিবীৰ কিছুমান ঠাইত মনোমোহা, আমোদজনক আৰু আশ্র্য্যকৰ বহু গুহা আছে।

গুহাৰ তিনিটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল ই প্ৰাকৃতিকভাৱে গঠন হোৱা হ'ব লাগিব, দিতীয়তে এজন ব্যক্তি সোমাই যাৰ পৰাকৈ বাট বা ঠাই থাকিব লাগিব আৰু তৃতীয়তে গুহাৰ ভিতৰলৈ সোমাই আহল-বহল খালী ঠাই থাকিব য'ত সাধাৰণতে সূৰ্যৰ পোহৰ নপৰে। গুহাবোৰত সাধাৰণতে শিল, বালি, বৰফ, গোটমৰা লাভ আদি থাকে। আদিম যুগত মানুহে গুহাত বসবাস কৰিছিল আৰু গুহাই মানৰ জাতিৰ বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল তথা বিজ্ঞানীসকলেও ইয়াক গৱেষণাৰ বিষয় হিচাপে লৈছে। বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে গুহাৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰাক স্পেলিওলজি (Speleology) বুলি কয়। কিছুমান এনে গুহা আছে যিবোৰ ভিতৰখন স্ফটিকেৰে ভৰা বা স্ফটিকেৰে গঢ়িত।

মেক্সিকো দেশৰ ছ'চিল' (Saucillo) চহৰে নাইকা (Naica) পৰ্বতত বহুৎ আকাৰৰ এনে স্ফটিকেৰ গুহা আছে। নাইকা পৰ্বতখন চিহুাহুন (Chihuahuan) মৰুভূমিত অৱস্থিত। নাইকা পৰ্বতৰ এই গুহাবোৰ মাটিৰ পৰা প্ৰায় ৩০০ মিটাৰ তলত অৱস্থিত। ২০০০ চনত এই পৰ্বতৰ খনিত কাম কৰি থকা অৱস্থাত শ্ৰমিকবোৰে ঘটনাক্ৰমে স্ফটিকেৰে পৰিপূৰ্ণ গুহাবোৰ আৰিক্ষাৰ কৰে। গুহাৰ ভিতৰত শাৰী শাৰীকৈ স্ফটিকবোৰ বিভিন্ন আকৃতিত আছে।

উদ্বাৰ হোৱা স্ফটিকবোৰ ভিতৰত জিপছাম নামৰ এবিধি খনিজ পদাৰ্থৰ স্ফটিকেৰ পৰিমাণ সৰ্বাধিক। ইয়াৰ স্ফটিকেৰ টুকুবাবোৰ ভিতৰত সৰ্ববৃহৎ টুকুবাটোৰ দীঘি ১২ মিটাৰ (৩৯ ফুট), ব্যাসাৰ্ধ ৪ মিটাৰ (১৩ ফুট) আৰু ওজন প্ৰায় ৫৫ টন। ইয়াত প্ৰায় ১৫ মিটাৰ দীঘল স্বচ্ছ স্ফটিকেৰ চতিও আছে। ইয়াৰ উপৰি গুহাৰ সমস্ত দেৱালবোৰ বগা চিকমিকাই থকা জোংসদৃশ স্ফটিকেৰে আবৃত হৈ আছে। গুহাবোৰ ভিতৰত চূণশিলৰো ডাঙৰ ডাঙৰ শিলাখণ্ড আছে যিবোৰ দীঘি ৭০ ফুট আৰু পথালিয়ে ৩০ ফুট পৰ্যন্ত।

গুহাবোৰ ভিতৰত তাপমান ৫৮ ডিগ্ৰী ছেলচিয়াছৰো অধিক হয় আৰু আন্দৰতা ১০০ শতাংশ। সেয়েহে এই গুহাবোৰ পৰিৱেশ মানুহৰ বাবে অতি প্ৰতিকূল তথা সঠিক সুৰক্ষা ব্যৱস্থা অবিহনে ইয়াত ১০ মিনিটটকৈ অধিক সময় থকাটো অসম্ভৱ। এই উভাপৰ উৎস হ'ল নাইকা পৰ্বতৰ তলত থকা উত্তপ্ত গলিত শিল আৰু ধাতু (মেগমা)। গুহাবোৰ খালী অংশবোৰ প্ৰায় ৫ লাখ বছৰ ধৰি উত্তপ্ত খনিজ পদাৰ্থ মিহলি পানীৰে পৰিপূৰ্ণ হৈ আছিল। ইয়ে ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ স্ফটিকেৰ গঠনত সহায় কৰিছিল আৰু পাছলৈ এইবোৰে লগ লাগি ডাঙৰ ডাঙৰ স্ফটিকেৰ আকাৰ লৈছিল। ♦♦

Macbeth

■ Bhaktimala Saikia

(Continued from 8th year, 3rd issue, April 2021)

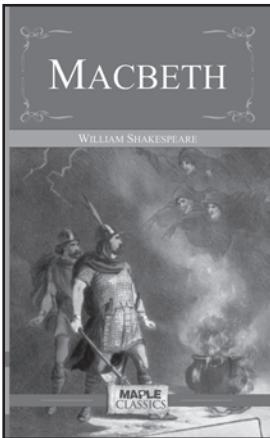
King Duncan arrived outside Macbeth's castle. He was delighted with the warm welcome he received. The king praised the castle's pleasant environment. As a sign of his pleasure, he gifted a diamond to Lady Macbeth. Then the old king went to bed with a peaceful mind.

Macbeth on the other hand, was tormented by fears and doubts. He considered the reasons why he should not kill Duncan— Macbeth was Duncan's kinsman, subject and host. However his temptation to kill the king was strong.

Macbeth struggled hard against this temptations. He declared that he no longer intended to kill Duncan. But Lady Macbeth was angry. She called him a coward and questioned his manhood.

Then she tempted him and told about her plan. As part of their plan, they drugged the wine of the two guards. When everyone was asleep, Lady Macbeth stole in the king's room. She raised her dagger to strike. But then she saw Duncan's face. It reminded her of her dead father. She could not kill the king. So, Lady Macbeth stole away silently and handed the dagger to Macbeth. She told him to go and kill the king.

Macbeth took the dagger. In the darkness he made his way to Duncan's

room. Just then a terrible vision appeared before him. He saw a bloody dagger pointing towards his heart. He tried to grasp it. But it disappeared. With great effort Macbeth shook off his fear and set off towards the king's room. In a single stroke, Macbeth killed the old king.

Macbeth moved towards the door. Suddenly he stopped. One of the guards laughed and the other cried out 'Murder'. Both of them woke up, looked around and fell asleep again.

Meanwhile, Lady Macbeth was waiting for her husband to return. When she heard the noises, she thought that Macbeth had failed. However, Macbeth came back with the dagger still in his hand. He was deeply shaken. He heard a voice crying continuously in his ear. Lady Macbeth warned him not to think of such things. She asked him to take back the dagger and lay it at the side of the guards. But Macbeth refused. So, she had to go herself. She laid the dagger besides the sleeping guards and stained their clothes with the king's blood.

When she returned, she found Macbeth gazing at his hands in horror. He said to his wife that all the water in the ocean would not be enough to wash his hands. He was almost mad with fear and remorse.

(to be continued...)

Did You Know ?

■ Pritilata Patgiri

Cloud Gate

Cloud Gate is a public sculpture by Indian-born British artist Sir Anish Kapoor. He was born in Bombay in 1954 and moved to London in 1970 to study and work related to arts. He is a Padma Bhushan Awardee.

Cloud Gate is nicknamed 'The Bean'

because of its shape. It is named 'Cloud Gate' because 80 percent of its surface reflects the sky. It is located in Millennium Park, Chicago.

The exterior of 'The Bean' is made entirely of stainless steel. It was created using computer technology. It was constructed out of 168 stainless steel plates and was polished to appear like a mirror. Cloud Gate is 33 feet high, 42 feet wide and 66 feet long. It weighs about 110 tons. The lower 6 feet of Cloud Gate is wiped down twice a day by hand. The entire sculpture is cleaned twice a year with 150 litres of liquid detergent. ♦

Thanksgiving

Thanksgiving is a holiday in the United States and Canada when people give thanks and celebrate the harvest and other blessings of the past year. It was in 1621 that the pilgrims from England were taught by Native Americans how to grow and produce food in American soil. Once the pilgrims had grown an abundance of food, they were very thankful and they celebrated with Native Americans.

The 16th President of the United States Abraham Lincoln is called the father of the Thanksgiving holiday. It was Lincoln who issued a proclamation appealing to Americans in 1863 to observe the last Thursday of November as a day of Thanksgiving.

In America today, the Thanksgiving holiday is a four-day holiday over a weekend, starting on Thanksgiving Thursday and ending on Sunday. Now, it is widely considered to be a day for giving thanks for good food, good times and family. More people in the United States celebrate Thanksgiving than Christmas and New Year. Families and friends usually eat a special meal together, with a turkey as the main dish. Americans eat 46 million turkeys or more in each Thanksgiving. The food eaten today for Thanksgiving is very different from the food that was eaten in 1621 Thanksgiving. ♦

(turkey : a large American bird)

এছিয়ার আটাইতকৈ সরু হাতীবিধি

■ ৰঘুনাথ কুমাৰ

হাতী ঘাইকৈ এছিয়া আৰু আফ্ৰিকা মহাদেশত পোৱা যায়। দাঁতৰ গঠন, আকাৰ, আকৃতি আদিৰ ক্ষেত্ৰত এছিয়াৰ হাতী আফ্ৰিকাৰ হাতীতকৈ কিছু পৃথক। হাতীয়েই হ'ল স্তুলভাগত পোৱা আটাইতকৈ ডাঙৰ প্রাণী। অৱশ্যে ঠাইবিশেষে হাতীৰ আকাৰ সৰু-বৰ হোৱা দেখা যায়। অতীত কালত পৃথিবীত থকা কিছুমান হাতীৰ প্ৰজাতি সময়ৰ সোঁতত বিলুপ্তও হৈছে।

ইতিহাসৰ আটাইতকৈ সৰু আকাৰৰ হাতীবিধি যুনানৰ ক্রীট দীপত পোৱা গৈছিল। ইয়াৰ আকাৰ এটি গৰুৰ পোৱালি বা গাহৰি এটাৰ সমানহে আছিল।

এছিয়াৰ হাতী পশ্চিম ভাৰতৰ পৰা আৰম্ভ কৰি দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ ব'ৰ্ণিয়ো দীপলৈ পোৱা যায়। এছিয়াৰ হাতী আফ্ৰিকাৰ হাতীতকৈ সৰু। ব'ৰ্ণিয়ো দীপত পোৱা হাতীক ব'ৰ্ণিয়ো বাওনা হাতী বা পিগ্মি হাতী বুলিও জনা যায়। নাম অনুযায়ী এছিয়া মহাদেশৰ ই আটাইতকৈ সৰু হাতীৰ উপপ্ৰজাতি। ইহঁতৰ উচ্চতা প্ৰায় ৮ ফুট। ঘূৰণীয়া অবয়ৱৰ এই হাতীবিধি এডাল দীঘল নেজ আছে। মাইকী হাতীৰোৰ মতা হাতীতকৈ সৰু। সিহঁতৰ কিছুমানৰ তীক্ষ্ণ দীঘল দাঁত দেখিবলৈ পোৱা যায়, কিন্তু কিছুমানৰ দাঁত একেবাৰেই নোলায়। এটা প্ৰাণ্পৰয়স্ক পিগ্মি হাতীয়ে এদিনত ১৫০ কিথা। খাদ্য খাব পাৰে। ইহঁতো সাধাৰণতে

বনৰীয়া কল আৰু ডুবিয়ন নামৰ (কঁঠালজাতীয় ফল) এবিধি ফল পছন্দৰ খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰে। ব'ৰ্ণিয়ো হাতী তুলনামূলকভাৱে অন্য এছিয়ান হাতী বা আফ্ৰিকাৰ হাতীতকৈ শান্ত স্বভাৱৰ। ইহঁত ঘৰটীয়া হাতীৰ দৰে বিশ্বাসী আৰু জাক পাতি ঘূৰি ফুৰিব বিচাৰে। ইহঁতৰ জীৱন কাল ৫০ৰ পৰা ৭০ বছৰ।

ব'ৰ্ণিয়ো হাতীৰ একোটা দল বা পৰিয়াল সাধাৰণতে একোজনী মাইকী হাতীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হয়। ইহঁতৰ একোটা পৰিয়ালত গড়ে

৮টা হাতী থাকে আৰু ইহঁতে আটায়ে একেলগে বিচৰণ কৰে। হাতীৰোৰ সাধাৰণতে ২৫ৰ পৰা ৩০ কিলোমিটাৰৰ একোটা এলেকাত অমি ফুৰা দেখা যায়। ধৰ্তু অনুসৰি ইহঁতে ঠাই সলাই থাকে। ঠাই সলাই ফুৰা কাৰ্য্যটোৱে সিহঁতৰ সুস্থান্ত বৰ্তাই ৰখাত বিশেষভাৱে সহায় কৰে। ইহঁতে ৪ বছৰ বা ৬ বছৰৰ মূৰে মূৰেহে একোটকৈ পোৱালি জন্ম দিয়ে। পোৱালিবোৰ ৩-৪ বছৰলৈ মাকজনীৰ তত্ত্বাবধানত ডাঙৰ-দীঘল হোৱা দেখা যায়।

বৰ্তমান এই পিগ্মি বা বাওনা হাতীৰ প্ৰজাতিটোৱে মাত্ৰ ১৫০০টা মানহে জীয়াই আছে। ইহঁতৰ বাসস্থান ঘাইকৈ মালয়েছিয়াৰ চাভা বনাঞ্চল।

খাদ্য, বাসস্থান আদিৰ সংকটত পৰি এই হাতীৰোৰে অনাকাঙ্ক্ষিত মৃত্যুক আঁকোৱালি ল'বলগীয়া হৈছে। বনাঞ্চলৰ পৰা জনাঞ্চললৈ খাদ্যৰ সন্ধানত হাতীৰোৰ আগমন ঘটিছে। ইয়াৰে পূৰ্ণ সুযোগ গ্ৰহণ কৰি এচাম দৃষ্টিকোৰী মানুহে সিহঁতক বন্দী কৰি চোৰাংভাৱে বিক্ৰী কৰিবলৈও আৰম্ভ কৰিছে।

এই বিশেষ হাতীবিধিৰ সুৰক্ষাৰ বাবে নিৰাপদ বনাঞ্চলৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাটো জৰুৰী হৈ পৰিছে। সংৰক্ষিত হাতীৰ বনাঞ্চলৰ ব্যৱস্থা বা বিচৰণস্থলীৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈহে হাতীৰোক প্ৰকৃত সুৰক্ষা দিব পৰা যাব। ♦

মেগাচিটি

■ ডিম্পল তালুকদাৰ

মেগাচিটি (Megacity) বুলি ক'লে আমি বিশ্বৰ বৃহত্তম আৰু জনবহুল চহৰবোৰকে বুজোঁ। মেগাচিটি এখনৰ জনসংখ্যা প্রায় ১ কোটিৰো অধিক। ‘মেগাচিটি’ শব্দটো সাধাৰণভাৱে ব্যৱহৃত হৈছিল উনিষে শতিকাৰ শেষৰ ফালে আৰু বিংশ শতিকাৰ আৰম্ভণিত। গোনপথমবাৰৰ বাবে ১৯০৫ চনত টেক্সাছ বিশ্ববিদ্যালয়ে ‘মেগাচিটি’ শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰিছিল। তাৰ পিছত প্ৰাৰম্ভিকভাৱে বাণ্টসংঘই ৮০ লাখ অথবা তাতোকে অধিক জনবসতিপূৰ্ণ চহৰসমূহক ‘মেগাচিটি’ হিচাপে আখ্যা দিছিল। পিছলৈ এই সংখ্যাটো ১ কোটি হিচাপে ধাৰ্য কৰা হয়।

১৮০০ চনৰ বিশ্বৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ প্রায় ৩ শতাংশ লোকহে ডাঙৰ চহৰ বা নগৰত বাস কৰিছিল। কিন্তু বিংশ শতিকাৰ শেষৰফালে গোটেই পৃথিবীৰ প্রায় ৪৭ শতাংশ লোক বিশ্বৰ বৃহত্তম চহৰসমূহত বাস কৰে বুলি সমীক্ষাত প্ৰকাশ পাইছিল। ১৮২৫ চনৰ পৰা ১৯১৮ চনমানলৈ লগুন আছিল পৃথিবীৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ চহৰ। ইয়াৰ জনসংখ্যা ক্ষিপ্ত গতিত বৃদ্ধি হৈ ১৯০০ চনত ৫০ লাখ অতিক্ৰম কৰিছিল। বিশ্বৰ প্ৰথমখন স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত মেগা চিটি হৈছে নিউয়াৰ্ক চহৰ। বৰ্তমান সময়ৰ আন এখন উল্লেখনীয় মেগা চিটি হ'ল টকিঅ' চহৰ। ২০০০ চনত টকিঅ' চহৰৰ জনসংখ্যাই ১ কোটিৰ ঘৰ অতিক্ৰম কৰে।

বৰ্তমান ইয়াৰ জনসংখ্যা প্রায় ৩ কোটি ৭৪ লাখ। ২০০৫ চনত ভূ-বিজ্ঞানীসকলে পৃথিবীৰ ২৫ খন চহৰক মেগাচিটি হিচাপে স্বীকৃতি দিছে। এছিয়া মহাদেশৰো বহু কেইখন চহৰে মেগা চিটিৰ স্বীকৃতি লাভ কৰিছে। তাৰ ভিতৰত মুম্বাই, চাংহাই, টকিঅ', চিউল আদি অন্যতম। আশা কৰা হৈছে যে ২০২৫ চনৰ ভিতৰত এছিয়াৰ কমেও ৩০ খন চহৰে মেগা চিটিৰ স্বীকৃতি লাভ কৰিব।

এইখনিতে উল্লেখ কৰিব লাগিব যে পুৰণি কালৰ এখন অতি ডাঙৰ আৰু জনসংখ্যাবহুল নগৰ আছিল বোম। এই বোম নগৰীক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই বোম সান্তাজ্য গঢ়ি উঠিছিল। প্রায় ৫০০ বছৰ ধৰি বোম আছিল আটাইতকৈ ডাঙৰ, সম্পদশালী আৰু বৃহৎ জনসংখ্যাৰ চহৰ। সেয়েহে হয়তো কোৱা হৈছিল “Rome was not built in a day...”।

খিল্পপূৰ্ব প্ৰথম শতিকাৰ শেষৰ ফালে ইয়াৰ জনসংখ্যাই প্রায় ১০ লাখ অতিক্ৰম কৰিছিল। কিন্তু পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত বিভিন্ন কাৰণবশতঃ মধ্যযুগৰ আগছোৱাত বোমৰ জনসংখ্যা প্রায় ২০,০০০ লৈ অৱনমিত হয়। সেই সময়ৰ পৰিৱেশ আৰু পৰিস্থিতিলৈ চাই বোম সেই সময়ৰ এখন মেগা চিটি আছিল বুলিয়েই ক'ব পৰা যায়।

বাণ্টসংঘই এটা পৰ্যালোচনাত প্ৰকাশ কৰিছে যে পৃথিবীৰ প্রায় ৩২০ কোটি লোক চহৰত বসবাস কৰে। ২০৩০ চনলৈ এই সংখ্যাই ৫০০ কোটিৰ ঘৰ অতিক্ৰম কৰিব। অৰ্থাৎ তেতিয়ালৈ সমগ্ৰ বিশ্বৰ প্রায় ৬০ শতাংশ লোক এই নগৰ-মহানগৰবোৰত বসবাস কৰিব। হয়তো সেই সময়লৈ পৃথিবীৰ আৰু বহুসংখ্যক চহৰে মেগাচিটি হিচাপে স্বীকৃতি পাব ♦

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ (এপ্ৰিল)

১। সিন্ধু। ২। ইজিপ্ত। ৩। ছেলিন'মিটাৰ (Salinometer)। ৪। হিৰ'ডটাচ (Herodotus)। ৫। কোটিল্য।

চুড়কু

তলৰ আকৃতি দুটাৰ ৯টা শাৰী আৰু ৯টা স্তম্ভৰ লগতে প্ৰতিটো বৰ্গক্ষেত্ৰত ১ৰপৰা ৯লৈ সংখ্যাকেইটা এবাৰকৈহে বহিব।

চুড়কু ১৬৩

			7		2	3		4
4	6			8	9			
2		9					5	
	9		4			8		
	8		2		3		4	
		4		8	1		9	
	3				7		1	
			9	1			3	2
6		1	3		7			

চুড়কু ১৬৪

			4	5			6	7	
2					4	7	8		
6		5				9			3
		7	6		1				2
		8		9		6		4	
3					2		1	5	
4			8				3	9	
		1	2	9					8
	6	8			5	2			

চুড়কু ১৬১

7	1	9	8	6	5	2	3	4
4	3	6	2	9	1	7	8	5
2	8	5	4	3	7	1	9	6
5	6	1	7	8	3	9	4	2
8	9	7	6	4	2	3	5	1
3	4	2	5	1	9	8	6	7
1	2	4	9	5	8	6	7	3
9	5	3	1	7	6	4	2	8
6	7	8	3	2	4	5	1	9

চুড়কু ১৬২

6	5	7	4	8	1	3	2	9
8	1	9	3	7	2	6	5	4
2	3	4	6	9	5	7	1	8
9	7	5	2	1	4	8	6	3
4	6	3	8	5	9	1	7	2
1	2	8	7	6	3	4	9	5
7	9	1	5	4	8	2	3	6
3	8	6	9	2	7	5	4	1
5	4	2	1	3	6	9	8	7

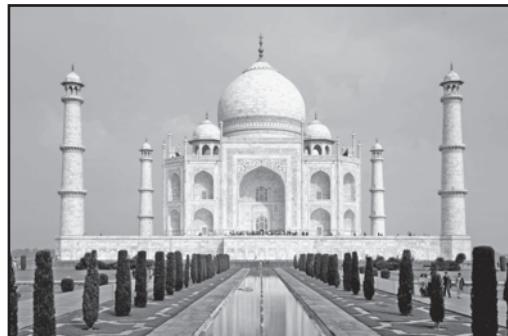
তাজমহল নির্মাণৰ আঁৰৰ কাহিনী

■ অপৰাজিতা দন্ত

তাজমহল ! বিশ্বৰ অন্যতম আশ্চর্য্য তাজমহল জীৱনত এবাৰ হ'লেও দৰ্শন কৰিবলৈ সকলোৱে হেঁপাহ থাকে। মোগল সন্নাট শাহজাহানে তেওঁৰ মৰমৰ পঢ়ী মমতাজৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ স্মৃতি নির্মাণ কৰা এই স্মৃতি সৌধটোৰ সৌন্দৰ্য্য অতুলনীয়। আগ্রাত অৱস্থিত বগা মাৰ্বলেৰে সজা এই স্মৃতি সৌধটো ১৬৩১ চনত সাজিবলৈ আৰম্ভ কৰা হৈছিল। প্ৰায় ১৭ বছৰ ধৰি চলা মূল সৌধটোৰ নিৰ্মাণ কাৰ্য্য ১৬৪৮ খ্ৰিষ্টাব্দত শেষ হৈছিল।

যমুনা নদীৰ পাৰত সজা তাজমহলৰ চৌপাশ এখন বিশাল বাগিচাই আগুৰি আছে। তাজমহলৰ চৌহদত থকা মহজিদ, অতিথিশালা, প্ৰৱেশদ্বাৰ আদি সকলো নিৰ্মাণ কাৰ্য্য ১৬৫০ খ্ৰী.ত সম্পূৰ্ণ হয়।

সৌন্দৰ্য্যৰ আকৰ এই বিশাল তাজমহলৰ নিৰ্মাণ কাৰ্য্যৰ আঁৰত যে বহতো মানুহুৰ অশেষ পৰিশ্ৰম জড়িত হৈ আছে সেইটো সহজে তানুমান কৰিব পাৰি। ইয়াৰ নিৰ্মাণ কাৰ্য্যত মিৰ্সী, ভাস্কৰ, চিৰকৰ, স্থপতিবিদ, হস্তাক্ষৰ বিশেষজ্ঞ আদি বিভিন্ন বৃত্তিৰ পাৰ্গত মানুহ জড়িত হৈ আছিল। এওঁলোকৰ বহতকে পৃথিৱীৰ বিভিন্ন স্থানৰ পৰা নিমন্ত্ৰণ কৰি আনা হৈছিল। এই বিশেষজ্ঞসকল ক'ৰ পৰা আহিছিল সেই সম্পর্কে কিছু তথ্য পোৱা যায়। যেনে, বেছিভাগ ভাস্কৰ (sculptor) বুখোৱাৰ পৰা আহিছিল, হস্তাক্ষৰ লিখা শিল্পী (calligrapher) ছাইবেৰিয়া আৰু পাৰস্যৰ পৰা আহিছিল, শিলকটা মানুহ (stone-cutter) আহিছিল বেলুচিস্তানৰ পৰা। তদুপৰি প্ৰায় ২০,০০০ সাধাৰণ বনুৱা মোগল সান্নাজ্যৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা আনা হৈছিল।

তাজমহলৰ মূল স্থপতিবিদগৰাকীৰ (architect) নাম আছিল ওস্তাদ আহমদ লাহৰী। তদুপৰি কামৰ ভাগ অনুসৰি বিভিন্ন বিশেষজ্ঞ নিয়োগ কৰা হৈছিল। এইসকল ব্যক্তিৰ অধীনত একেটাকৈ দল আছিল। দলটোৱে সেই বিশেষজ্ঞগৰাকীৰ নিৰ্দেশমৰ্মে কাম কৰিছিল।

তাজমহলৰ নিৰ্মাণত ইছলাম আৰু হিন্দু শৈলী দুয়োটাই প্ৰতিভাত হৈ উঠিছে। বগা মাৰ্বলৰ ওপৰত অংকিত চিৱসমূহ ইন্দো-ইছলামিক চিৱকলাৰ এক

উৎকৃষ্ট নিৰ্দেশন। তাজমহলৰ মূল সৌধটো কিন্তু সম্পূৰ্ণ মাৰ্বলেৰে তৈয়াৰী নহয়। ইয়াৰ বেবেৰোৰ ভিতৰভাগ বঙ্গ ইটাৰে তৈয়াৰী। কেৰল বাহিৰফাল বগা মাৰ্বলেৰে ঢকা। এই বগা মাৰ্বল পাথৰবোৰ আগাৰ পৰা প্ৰায় ৪০০ কিমি. নিলগৰ জয়পুৰৰ ওচৰৰ পৰা আনা হৈছিল। তদুপৰি আন ধৰণৰ মাৰ্বল পাঞ্জাৰ, চীন, তিৰত, আফগানিস্তান, শ্ৰীলংকা আদি বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা আনা হৈছিল। সুবহৎ তাজমহলৰ ভেটিটো নিৰ্মাণ কৰিবলৈ বিশেষ ধৰণৰ কৌশল অৱলম্বন কৰিবলগীয়া হৈছিল। তদুপৰি বগা মাৰ্বলৰ ওপৰত কৰা কাৰু-কাৰ্য্যবোৰ বিশেষ কৌশলেৰে অংকন কৰা হৈছিল। কিছুমান শিল্পীক ইয়াৰ বাবে ইটালীৰ পৰা অহা বিশেষজ্ঞৰ দ্বাৰা প্ৰশিক্ষণ দিয়া হৈছিল। ইছলামীয় পৰম্পৰাত মানুহ অথবা জীৱ-জন্তুৰ চিৱ অংকন কৰাটো নিয়ম আছিল, সেয়েহে তাজমহলৰ বগা মাৰ্বলৰ ওপৰত বিভিন্ন বঙ্গৰ ফুল, লতা আদিৰ ছবিহে অংকন কৰা হৈছিল। তদুপৰি ঠায়ে ঠায়ে ইয়াৰ ওপৰত কোৰাণৰ বাণীও খোদিত কৰা হৈছিল। ♦

মানসিক সামর্থ্য বিকাশ

■ বৰীন্দ্ৰ বৰ্মণ

1. ‘?’ চিনিৰ ঠাইত কি সংখ্যা বহিৰ?
2, 6, 14, 26, ?, 62
a) 52 b) 54 c) 44 d) 42
2. ‘?’ চিনিৰ ঠাইত কি সংখ্যা বহিৰ?
6, 12, 21, 33, ?
a) 45 b) 48 c) 40 d) 46
3. তলৰ অনুক্ৰমটোৱ অশুল্দ সংখ্যা কোনটো?
13, 24, 29, 39, 44, 54, 61, 69
a) 61 b) 13 c) 44 d) 24
4. তলৰ কোনটো শব্দ 'COLLABORATION' শব্দটোত থকা আখবৰোৰেৰে গঠন কৰিব নোৱাৰিঃ
a) ACTION b) BILL
c) BORN d) CRITERION
5. এটা সংকেতৰ সহায়ত 'TIMBER' শব্দটো যদি 'BERMIT' ৰে বুজোৱা হয়, তেন্তে সেই সংকেতটোৰ সহায়ত 'BANTER' শব্দটোক কিদৰে বুজোৱা হ'ব?
a) RETNAB b) TERNAB ~~F~~
c) TENBAR d) TABNER
6. তলৰ সম্পৰ্কটো শুল্দ হ'বলৈ চিনিবোৰ কিদৰে পৰম্পৰ সালসলনি কৰাটো প্ৰয়োজন?
$$35 + 7 \times 5 \div 5 - 6 = 24$$

a) আৰু b) আৰু c) আৰু d) আৰু
7. ‘?’ চিনিৰ ঠাইত কি বহিৰ?
ABCD, IJKL, QRST, ?
a) YZAB b) ABYZ c) BAYZ d) YAZB
8. ‘?’ চিনিৰ ঠাইত কি বহিৰ?
AD, EH, IL, ?, QT
a) LM b) MN c) MP d) OM

উন্নবসমূহ:

1. d	2. b	3. c	4. d
5. b	6. c	7. a	8. c

সংজ্ঞানাশক আৰু ক্ৰ'ফৰ্ড রিলিয়ামছন

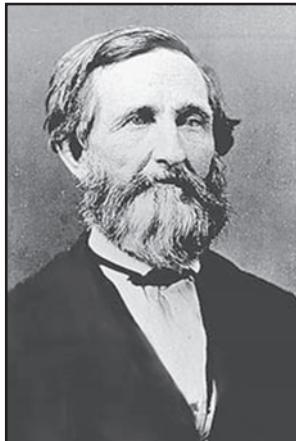
■ পৰিবীতা চেতিয়া

বৰ্তমান সময়ত চিকিৎসা সেৱা মানুহৰ অন্যতম মৌলিক প্ৰয়োজন হিচাপে পৰিগণিত হৈছে। মানৱ সভ্যতাৰ বিকাশত চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ অৱদান অতুলনীয়। প্ৰাচীন প্ৰাচীন প্ৰথ্যাত দার্শনিক তথা চিকিৎসক হিপ'ক্রেটিচক (খ্রি.পূ. ৪৬০-৩৭০) চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ জন্মদাতা বুলি কোৱা হয়।

বিভিন্ন ৰোগৰ চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত অস্ত্ৰোপচাৰৰ সহায় লোৱা হয়। এনে অস্ত্ৰোপচাৰ সম্পন্ন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সংজ্ঞানাশক বা এনাস্থেছিয়াৰ (Anesthesia) ভূমিকা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। এটা সময়ত সংজ্ঞানাশকৰ অবিহনেই অস্ত্ৰোপচাৰ কৰা হৈছিল। সেই সময়ত অস্ত্ৰোপচাৰৰ যন্ত্ৰণাই বহুকেই মৃত্যুখলৈ ঠেলি দিছিল। কিন্তু বৰ্তমান চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ উন্নতিৰ লগে লগে নন প্ৰযুক্তিৰ সহায়ত অতি জটিল অস্ত্ৰোপচাৰো সফলতাৰে সম্পন্ন কৰাটো সম্ভৱ হৈছে। সংজ্ঞানাশক বা এনাস্থেছিয়াৰ আৰিফন্ধাৰে শল্য চিকিৎসক বহু পৰিমাণে সহজ কৰি তুলিলে।

কিছুমান দ্রব্যৰ প্ৰয়োগে ৰোগীৰ সংজ্ঞা বা চেতনা নাশ কৰিব পাৰে। অস্ত্ৰোপচাৰৰ সময়ত ৰোগীক চেতনাবিহীন কৰাৰ বাবে প্ৰয়োগ কৰা এনে দ্রব্যই হ'ল এনাস্থেছিয়া বা সংজ্ঞানাশক। ৰোগীয়ে যাতে বিষ অনুভৱ নকৰে তাৰ বাবে অস্ত্ৰোপচাৰৰ আগে আগে সংজ্ঞানাশক দিয়া হয়। সংজ্ঞানাশক আৰিফন্ধাৰ হোৱাৰ আগতে সৰু-সুৰা অস্ত্ৰোপচাৰৰ ক্ষেত্ৰত ৰোগীক প্ৰচুৰ পৰিমাণে মদ পান কৰোৱা হৈছিল আৰু মদৰ নিচাত ৰোগীগৰাকী অজ্ঞান হৈ পৰাৰ পাছত অস্ত্ৰোপচাৰ কৰা হৈছিল।

সংজ্ঞানাশকৰ প্ৰকৃত আৰিফন্ধাৰক কোন এই

সন্দৰ্ভত সঠিক তথ্য পোৱা টান। এই ক্ষেত্ৰত বিভিন্নজনৰ বিভিন্ন মত তথা কাহিনী প্ৰচলিত হৈ আছে। সংজ্ঞানাশক হিচাপে উশাহত লোৱা ছালফিউৰিক ইথাৰৰ প্ৰথম প্ৰয়োগ কৰোঁতা ক্ৰ'ফৰ্ড রিলিয়ামছন লং (Crawford Williamson Long) আমেৰিকাৰ এগৰাকী শল্য চিকিৎসক (Surgeon) আছিল।

মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ জৰ্জিয়াত জন্মগ্ৰহণ কৰা ক্ৰ'ফৰ্ড রিলিয়ামছন লং এজন অতি জনপ্ৰিয় আৰু সফল চাৰ্জন আছিল। পেছাগত জীৱনৰ বেছিভাগ সময়েই তেওঁ মানৱ সেৱাত ব্ৰতী আছিল। রিলিয়ামছনে ট্্রেন্সিলফ্ৰেনিয়া (Transyfrania) মহাবিদ্যালয়ত বেঞ্জামিন ড'ডলি নামৰ এজন মহান শল্য চিকিৎসকৰ অধীনত অধ্যয়ন কৰিছিল। তেওঁ বহুতো অস্ত্ৰোপচাৰত অংশগ্ৰহণ কৰি সংজ্ঞানাশক অবিহনে কাম কৰাৰ অসুবিধাবোৰ লক্ষ্য কৰিছিল। পিছত তেওঁ পেন্সিলভানিয়া (Pennsylvania) বিশ্ববিদ্যালয়লৈ যায় আৰু সেই সময়ৰ চিকিৎসাবিজ্ঞানৰ উন্নত প্ৰযুক্তিৰ বিষয়ে শিক্ষা লাভ কৰে। তেওঁ ১৮৩৯ চনত পেন্সিলভানিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা এম.ডি. ডিপ্রী লাভ কৰে।

১৮৪২ চনৰ ৩০ মার্চত প্ৰথমবাৰৰ বাবে রিলিয়ামছনে দীৰ্ঘসময়ৰ বাবে ইথাৰৰ ব্যৱহাৰ কৰি এজন ৰোগীৰ ডিডিৰ পৰা ঢিউমাৰ অঁতৰ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। প্ৰথমতে তেওঁ এখন টাৱেলত ছালফিউৰিক ইথাৰ সানি লৈ ৰোগীৰ উশাহেৰে এই সংজ্ঞানাশক প্ৰয়োগ কৰিছিল। তেওঁ পৰৱৰ্তী কেইবছৰমান এই কৌশল ব্যৱহাৰ কৰি আন কেইবাটাও অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিছিল। ইথাৰৰ নিৰস্তৰ ব্যৱহাৰ কৰা সত্বেও,

বিশেষ নিবন্ধ

রিলিয়ামছনে ইয়াৰ ফলাফল লগে লগে ৰাজহৰাকৈ প্ৰকাশ কৰা নাছিল।

১৮৪৬ চনৰ ১৬ অক্টোবৰত রিলিয়ামছন লঙ্ঘ কাৰৰ বিষয়ে অজ্ঞাত রিলিয়াম টি.জি. মৱ্টন (William Thomas Green Morton) নামৰ চিকিৎসা বিজ্ঞানজনে বষ্ঠনৰ এখন প্ৰথ্যাত হাস্পতালত এক অন্তৰ্ভুক্তিৰ ইথার এনাস্থেছিয়া প্ৰয়োগ কৰে আৰু এই বিষয়ে সদৰি কৰে। মৱ্টনক ইথার এনাস্থেছিয়াৰ প্ৰথম ৰাজহৰা প্ৰদৰ্শনৰ কৃতিত্ব দিয়া হয়। ক্ৰফৰ্ড রিলিয়ামছনে ইথার এনাস্থেছিয়া আৰিক্ষাৰ দাবী কৰি আৰেদেন আৰু নথিপত্ৰ জমা দিয়া সত্ত্বেও, তেওঁ তেওঁৰ জীৱনকালত

নিজৰ আৰিক্ষাৰ বাবে কেতিয়াও সম্পূৰ্ণ কৃতিত্ব লাভ কৰা নাছিল।

আজিকালি বেছিভাগ পণ্ডিত সন্মত হৈছে যে এনাস্থেছিয়া বা সংজ্ঞানাশক ব্যৱহাৰ কৰি প্ৰথম সফল অন্তৰ্ভুক্তিৰ ইথার এনাস্থেছিয়াৰ প্ৰয়োগ কৰা ব্যক্তিজন আছিল ক্ৰফৰ্ড রিলিয়ামছন লং। ১৮৭৯ চনত লঙ্ঘৰ মৃত্যুৰ এবছৰ পিছত নেশনেল মেডিকেল এচ্চিয়েছনে (National Eclectic Medical Association) লঙ্ঘক এনাস্থেছিয়াৰ আৰিক্ষাৰক বুলি আনুষ্ঠানিকভাৱে ঘোষণা কৰে। লঙ্ঘ অৱদানৰ স্মৃতিত প্ৰতি বছৰে ৩০ মাৰ্চত আমেৰিকাত ‘চিকিৎসক দিৱস’ উদ্যাপন কৰা হয়। ♦

ৰাষ্ট্ৰপতি ভৱনৰ মোগল বাগিচা

■ গোপেন বৰ্মণ

এখন বাগিচাটি এখন ঘৰ বা এটা অঞ্চলৰ সৌন্দৰ্য বহুখনি বৃদ্ধি কৰে বুলি আমি সকলোৱে অনুভৱ কৰোঁ। যদি তেনে এখন বাগিচাৰ সৈতে এটা ইতিহাস জড়িত হৈ থাকে তেন্তে বিষয়টো বেছি আমোদজনক হৈ পৰে। এনে এখন বিখ্যাত বাগিচা হ'ল ৰাষ্ট্ৰপতি ভৱনৰ মোগল বাগিচা। তোমালোকে হয়তো জানা যে ভাৰতৰ রাষ্ট্ৰপতি ভৱনটো ব্ৰিটিছৰ শাসনকালত ভাইছৰয়ৰ বাসভৱন আছিল। ভাৰতে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ পিছত ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ ৰাষ্ট্ৰপতি হৈ থকা কালত ইয়াক ৰাষ্ট্ৰপতি ভৱন হিচাপে

পুনৰ নামকৰণ কৰা হয়।

সময় আছিল ১৯১১ চন। সেই সময়ৰ ভাৰতৰ নতুন ৰাজধানীখনৰ নিৰ্মাণৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছিল ছাৰ এডৱিন লুট্যেনছক (Sir Edwin Lutyens)। তেওঁৰ সমুখত এক হিমালয়সদৃশ দায়িত্ব আহি পৰাৰ লগে লগে বৰ্তমান ভাৰতৰ এক অন্যতম আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰৰ নিৰ্মাণৰ লাইখুটা স্থাপন হৈছিল। আন চহৰবোৰ দৰে এই স্থানতো তেওঁ বিস্তৃত বৃক্ষশাৰীযুক্ত পথ আৰু লগতে এখন বাগিচা নিৰ্মাণৰ কথা ভাবিল। লুট্যেনছে তেওঁৰ সপোন পূৰ্ণ কৰিবলৈ সেই সময়ৰ উদ্যানতত্ত্ব বিভাগৰ সংগঠক উইলিয়াম মাষ্টোক (William Mustoe) লগ ধৰে। এই বাগিচাখনত লুট্যেনছে ভাৰতীয় আৰু পাশ্চাত্য দুয়ো ধৰণৰ শৈলীৰ সংমিশ্ৰণৰ পোষকতা কৰিছিল।

দুয়োগৰাকী ব্যক্তিয়ে অহৰহ প্ৰচেষ্টাবে বাগিচাখনৰ পথবোৰত হ'বলগীয়া গছবোৰ নিৰ্বাচন কৰিছিল। কিন্তু সবাতোকৈ ডাঙৰ প্ৰত্যাহৰণ আছিল সেই সময়ৰ ভাইছৰয়ৰ চৰকাৰী বাসভৱনৰ (বৰ্তমান

বিশেষ নিবন্ধ

বাষ্ট্রপতি ভৱন) পিছফালৰ বাগিচাখনৰ নক্সা নির্মাণ কৰা। সেই সময়ৰ ভাইছৰয় লর্ড হাৰদিনজে (Lord Hardinge) ব্ৰিটিছ আৰু ভাৰতীয় শৈলীৰ সংমিশ্ৰণেৰে এখন আটকধূনীয়া বাগিচাৰ সপোন দেখিছিল। তেওঁৰ পত্নী লেডি হাৰদিনজে (Lady Hardinge) মোগল শৈলীৰ বাগিচা পছন্দ কৰিছিল। তেওঁৰ উৎসাহতে লুটয়েনছে মোগল চাৰবাঘ (Charbagh) পৰম্পৰা আৰু ব্ৰিটিছ শৈলীৰ সংমিশ্ৰণেৰে এক অভিনৱ শৈলী তৈয়াৰ কৰিলে। সেয়েহে ইয়াত মোগল শৈলীৰ কৃত্ৰিম পানীৰ নলী, পদপথ আদিৰ লগতে নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত ব্ৰিটিছ শৈলীৰ কিছুমান ফুলৰ দলিছা দেখা যায়।

উত্তৰৰ পৰা দক্ষিণলৈ যোৱা দুটা ১৮ ফুট বহুল কৃত্ৰিম পানীৰ নলী আৰু পূৰৱৰ পৰা পশ্চিমলৈ যোৱা আন দুটা এনে নলী মূল বাগিচাখনৰ মাজেৰে যোগ চিহ্ন দৰে পাৰ হৈ গৈছে। কৃত্ৰিম নলীবোৰ কাষেৰে যোৱা পদপথবোৰে বাগিচাখনক জ্যামিতিক আকৃতি প্ৰদান কৰি ঘাঁথনি আৰু ফুলনি এই দুটা ভাগত ভাগ কৰিছে। বাগিচাখন এবিধি বিশেষ পাতল ঘাঁহেৰে (doob grass) আৱৰা। ইয়াত ৬ হেক্টেৰ মাটিত বকুল, চীনা কমলা আদি চিৰসেউজীয়া গচ রোপণ কৰা আছে। আনহাতে এই ঠাইতে বিভিন্ন ধৰণৰ সুগন্ধি ফুলে বাগিচাখনৰ শোভা বৰ্ধন কৰিছে।

গোলাপ ফুল মোগল বাগিচাৰ অন্যতম প্ৰধান বৈশিষ্ট্য। বাষ্ট্রপতি ভৱনত থকা মোগল বাগিচাখনত প্ৰায় ২৫০ বিধি গোলাপ ফুল পোৱা যায়। এইবোৰ প্ৰধানতঃ ফেৰুৱাৰী আৰু মাৰ্চ মাহত ফুলে। বাগিচাখনত এবিধি কলা আৰু দুৱৰ্বল সেউজীয়া ৰঙৰ গোলাপ ফুলৰ প্ৰজাতি (ব'নে নুইট) পোৱা যায়। ইয়াত উপলক্ষ বহু গোলাপ ফুলক কিছুমান আকৰ্ষণীয় নাম

দিয়া হৈছে। তাৰ ভিতৰত ফার্স্ট প্ৰাইজ, হেপিনেছ, আইচবাৰ্গ, মাডাৰ ট্ৰেছো, লিংকন, জৱাহৰ, বাণী এলিজাবেথ আদি অন্যতম।

গোলাপৰ বাহিৰেও বিভিন্ন ঝাতুকালীন ফুল যেনে, টিউলিপ, লিলি, ডেফ'ডিল, মেটেকা আদিয়ে বাষ্ট্রপতি ভৱনৰ এই বাগিচাখনৰ শোভা বৰ্ধন কৰিছে। ইয়াত প্ৰায় ৭০ বিধি বিভিন্ন ঝাতুকালীন ফুল থকাৰ উপৰি প্ৰায় ৬০ বিধি জোগোহা আৰু লতাজাতীয় উদ্বিদ পোৱা যায়। ফুল-উদ্বিদ আৰু লতাবে শোভিত এই বাগিচাখনৰ পৰিচালনাৰ বাবে ৩০০ জনতকৈ অধিক স্থায়ী আৰু অস্থায়ী কৰ্মী নিয়োজিত হৈ আছে।

বাষ্ট্রপতি ভৱনৰ এই মোগল বাগিচা কেৱল অৱসৰ বিনোদনৰ বাবেই ব্যৱহৃত নহয়। যিসকল ব্যক্তিয়ে এই বাষ্ট্রপতি ভৱনত বাস কৰিছিল তেওঁলোকে এই বাগিচাৰ মুকলি অংশ বিভিন্ন ধৰণে নিপুণতাৰে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। চক্ৰবৰ্তী ৰাজাগোপালাচাৰীয়ে ইয়াত খেঁহুৰ খেতি কৰি ভাৰতৰ খাদ্য সংকটৰ সমস্যাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছিল। এ.পি.জে. আব্দুল কালামে ইয়াত বনৌষধি বাগিচা (Herbal Garden), স্পৰ্শনুভূতি বাগিচা (Tactile Garden), সংগীত বাগিচা (Musical Garden), জৈৱ-ইন্ফন উদ্যান (Bio-fuel Park) আদি গঢ়ি তৈলিছিল। ব'নছাই বাগিচা আৰু ৰেছমী আঁচনি হ'ল বাষ্ট্রপতি প্ৰতিভা পাটিলৰ বৰঙণি। বিজ্ঞান আৰু পৰিৱেশ কেন্দ্ৰৰ সহযোগত ইয়াত বৈইনৱাটাৰ হাৰ্ভেস্টিং (Rainwater Harvesting) প্ৰকল্প কৰা বাষ্ট্রপতিগৰাকী আছিল কে.আৰ. নাৰায়ণন।

এই বাগিচাখনত যিকোনো লোকে প্ৰৱেশ কৰি ইয়াৰ সৌন্দৰ্য উপভোগ কৰিব পাৰে। কোৱা হয় যে ভৱনৰ প্ৰথম মহলাৰ পৰাহে বাগিচাখনৰ প্ৰকৃত সৌন্দৰ্য দেখা পোৱা যায়। ♦♦

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্ন

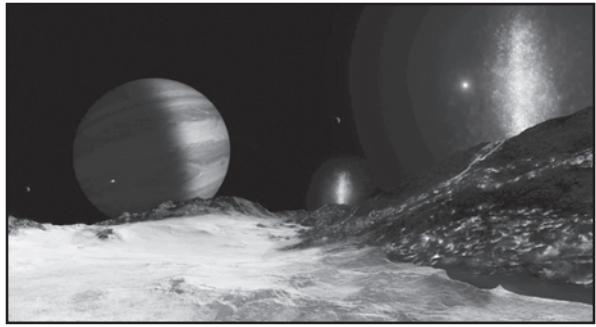
- ১। ব্ৰেকবোন যিভাৰৰ অতি চিনাকি নামটো কি? ২। গুৱাহাটীৰ কোনখন পাহাৰত গান্ধীমণ্ডপ অৱস্থিত? ৩। অসমৰ সিংহ পুৰুষ বুলি কাক জনা যায়? ৪। ইজৰাইলৰ চোৱাংচোৱা সংস্থাটোৰ নাম কি? ৫। প্ৰথম অসমীয়া শিশু আলোচনীখনৰ নাম কি?

চতুর্থ পরা ষষ্ঠি প্রেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্রেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

মহাকাশৰ আগ্ৰেয়গিৰি

প্ৰথমতে মানুহে সৌৰজগতৰ গ্ৰহ-উপগ্ৰহৰোৰ বৰ সুস্থিৰ আৰু শান্ত বুলিয়েই ধাৰণা কৰিছিল। ভবা হৈছিল যে তাত আমাৰ পৃথিৰীৰ দৰে ধূমুহা নবলে, ভূমিকম্প নহয়, আগ্ৰেয়গিৰিৰ উদ্গীৰণ নহয়। কিন্তু পিছত গম পোৱা গ'ল যে প্ৰকৃততে তাৰ ওলোটাটোহে। কিছুমান

গ্ৰহত অনৱৰতে প্ৰবল বেগেৰে ধূমুহা বলি থাকে। ভূমিকম্পও হয়। আনকি সৌৰজগতৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ আগ্ৰেয়গিৰিটোও পৃথিৰীত নাই। আন ক'বৰাতহে আছে। সৌৰজগতৰ পৃথিৰীৰ বাহিৰেনো আৰু ক'ত ক'ত আগ্ৰেয়গিৰি আছে আজি সেই বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

বুধ : বুধ গ্ৰহত আদিতে বহু জাৰি আগ্ৰেয়গিৰি আছিল। তাত শেষ উদ্গীৰণটো হোৱাৰ আজি প্ৰায় ৩৫০ বছৰ হ'ল।

শুক্ৰ : শুক্ৰ গ্ৰহত অসংখ্য আগ্ৰেয়গিৰি আছে। ইয়াত থকা ১০০০ মান আগ্ৰেয়গিৰিৰ কেইটামানৰ এতিয়াও মাজে মাজে উদ্গীৰণ হয়।

মঙ্গল : সৌৰজগতৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ আগ্ৰেয়গিৰিটো মংগল গ্ৰহতেই আছে। ইয়াৰ নাম অলিম্পাচ ম'নছ (Olympus Mons)। এই আগ্ৰেয়গিৰি থকা পৰ্বতখন আমাৰ হিমালয় পৰ্বততকৈয়ো ওখ। বিজ্ঞানীসকলে বৰ্তমান সময়ত ইয়াত আগ্ৰেয়গিৰিৰ উদ্গীৰণ হোৱাৰ তথ্য পোৱা নাই। অনুমান কৰা হৈছে যে ভৱিষ্যতে ইয়াত আগ্ৰেয়গিৰিৰ উদ্গীৰণ হ'ব পাৰে।

বৃহস্পতি : বৃহস্পতি গ্ৰহত আগ্ৰেয়গিৰি নাই। কিন্তু ইয়াৰ উপগ্ৰহ ল'ত (Lo) আগ্ৰেয়গিৰিৰ উদ্গীৰণ হয়। এই উদ্গীৰণ আনকি তাৰ পৰা বহু দূৰত থকা মহাকাশ্যানৰ পৰাও দেখা যায়।

শনি : শনি গ্ৰহৰ উপগ্ৰহ এন্চেলেডাছত (enceladus) আগ্ৰেয়গিৰি আছে। ইয়াৰ উদ্গীৰণো হয়। পিছে ইয়াত লাভাৰ সলনি পানীৰ লগতে এম'নিয়া, মিথেন আদিৰ দৰে গেছহে ওলায়। এনে আগ্ৰেয়গিৰিক ক্ৰায়'ভ'ক্সেন' (cryovolcano) বোলা হয়।

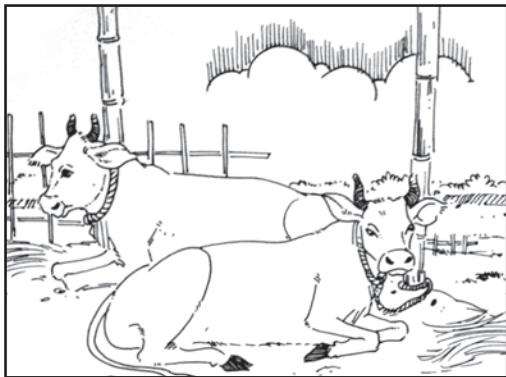
ইউৰেনাছ আৰু নেপচুন গেছীয় গ্ৰহ। সেয়েহে ইয়াত আগ্ৰেয়গিৰি নাই। কিন্তু নেপচুনৰ উপগ্ৰহ ট্ৰাইটন্ট (triton) জাৰি ক্ৰায়'ভ'ক্সেন' আছে। ♦

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠি শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

অসমীয়া ফকৰা যোজনা

আছে গৰু নাবায় হাল, থকাতকৈ নথকাই ভাল

গৰু এবিধ উপকাৰী জন্ম। কৃষিজীৱী সমাজ
জীৱনত গৰুৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। হাল বাৰৰ বাবে
গৰুৰ প্ৰযোজন হয়। কিন্তু ঘৰত গৰুহাল থকাৰ
পাছতো যদি তাৰ সহায়ত হাল ৰোৱা নহয়, তেন্তে
গৰুহাল থকাৰ কোনো অৰ্থ নাই। অৰ্থাৎ
প্ৰযোজনীয় সামগ্ৰী এটা ঘৰতে থকাৰ পাছতো যদি
আমি তাক কামত নলগাওঁ তেন্তে বস্তুটো থকাৰ
বাবে একো লাভ নহয়। সেয়েহে প্ৰযোজনীয় বস্তু

হাততে পালে সদ্ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

প্ৰায়োগিক বাক্য : হেৰৌ কাপোৰ ধোৱা মেছিনটো ককায়েৰে কেতিয়াবাই আনি দিলে,
এবাৰলৈও ব্যৱহাৰ নকৰিলি; সেয়ে মই কওঁ— আছে গৰু নাবায় হাল থকাতকৈ নথকাই ভাল।

ঘঁথি থাকিলে শিলো ক্ষয় যায়

শিল এবিধ কঠিন পদাৰ্থ। শিল সহজতে
ভাগি নাযায়। কিন্তু কঠিন হ'লৈও প্ৰতিদিনে
যদি শিলটুকুৰা ঘঁথি থকা হয় তেন্তে এদিন
শিলো ক্ষয় যায়। এই যোজনাটোৰ মূল অৰ্থ
হ'ল প্ৰতিদিনৰ অভ্যাস অনুশীলনৰ ফলত এটা
কঠিন কাম সমাধা কৰাটো সন্তুৰ হৈ উঠে।
ধৈৰ্য্য, অধ্যয়সায় আৰু পৰিশ্ৰমৰ ফলত জীৱনত
সকলো কামত কৃতকাৰ্য্যতা লাভ কৰিব পাৰি।

প্ৰায়োগিক বাক্য : ঘঁথি থাকিলে শিলো
ক্ষয় যায় বুজিছ; তইনো আৰু এই সাধাৰণ
কামটোকে কৰিব নোৱাৰিম বুলি কিয় ভাবিছ?

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

অসমৰ ফুল

সৰ্পগন্ধা : ইংৰাজী নাম : Indian Snakeroot, বৈজ্ঞানিক নাম : *Rauvolfia serpentina*.

অসমৰ গৰম, সেমেকা বৰ্ষাৰণ্যসমূহৰ ওচৰে-পাঁজৰে, হাবি-বননিৰ মাজে মাজে সিঁচৰতি হৈ থকা এবিধ ফুল হৈছে সৰ্পগন্ধা। ইয়াক ‘আৰাচন তিতা’ নামেৰেও জনা যায়। বিষাক্ত সাপ আৰু কীট-পতংগৰ দৎশনত সৰ্পগন্ধা ফুলে মহৌষধ হিচাপে কাম কৰে। সৰ্পগন্ধা এবিধ বহুবৰ্ষজীৱী,

চিৰসেউজীয়া, জোপোহা উক্তি। গচ্ছৰ উচ্চতা ২-৩ ফুট। ইহঁতৰ পাতবোৰ সৰল, সেউজীয়া আৰু দীঘল। কাণ্ডৰ প্রতিটো গাঁঠিত ৩ খিলাকৈ পাত চক্ৰাকাৰে সজ্জিত হৈ থাকে। বসন্ত ঋতুৰ আগমননৰ লগে লগে সৰ্পগন্ধা ফুল ফুলিবলৈ আৰন্ত কৰে। ফুলবোৰ সৰু সৰু আৰু বগা। অসমৰ নগাঁও, কামৰূপ, গোৱালপারা, ধূবুৰী আৰু কোচবিহাৰৰ বনাঞ্চলত এই ফুল পোৱা যায়। এই ফুল বনৌষধ হিচাপে অতীজৰে পৰা প্ৰচলিত হৈ আছে। ১৯৫০ চনৰ পৰা সৰ্পগন্ধাৰ শিপাৰ পৰা তৈয়াৰী ঔষধ ইউৰোপ আৰু আমেৰিকাত উচ্চৰক্ষচাপ আৰু স্নায়ুৰোগ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে বিজ্ঞানসম্মতভাৱে ব্যৱহাৰ হৈ আহিছে।

ৰক্তকৰবী : ইংৰাজী নাম : *Nerium oleander*, বৈজ্ঞানিক নাম : *Nerium oleander* : ৰক্তকৰবীক সাধাৰণ ভাষাত ‘ৰঙা কৰবী’ বুলি জনা যায়। এইবিধ ফুলৰ সৌন্দৰ্য্য অতুলনীয়। ভাৰতৰ প্ৰায় সকলো ঠাইতে এই ফুলগচ্ছৰ খেতি কৰা হয়। ৰঙা কৰবী ফুলৰ উচ্চতা ১৪ৰ পৰা ১৫ ফুট। ই এবিধ চিৰসেউজীয়া, জোপোহা, গুল্মজাতীয় উক্তি। এইবিধ ফুলগচ্ছৰ ডাল আৰু পাত যথেষ্ট মজবুত। পাতৰ ৰং গাঢ় সেউজীয়া। পাতবোৰ সৰল আৰু দীঘলীয়া। এইবিধ ফুল শৰৎ ঋতুত ফুলিবলৈ আৰন্ত কৰি শীতকাললৈকে ডাল ভৰি ভৰি ফুলি থাকে। তীৰ সুগন্ধিযুক্ত এই ফুলৰ ৰং গোলাপী বা ৰঙচুৰা। প্ৰজাতিভেদে ৰক্তকৰবীৰ পাহিৰ সংখ্যা কম-বেছি হয়। বহুপহীয়া গুলপীয়া কৰবীৰ পাহিৰ সংখ্যা ১৪-১৫তকৈ অধিক। এইবিধ ফুলৰ বাবে শুকান, ৰংঘাই ঠাই উপযুক্ত। ♦

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠি প্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

কিশোৰ-সাৰথি

কিশোৰ-সাৰথি নামৰ গ্ৰন্থখন অসমীয়া ভাষাত লিখা কিশোৰ উপযোগী এখন গুৰুত্বপূৰ্ণ গ্ৰন্থ। প্ৰখ্যাত সাহিত্যিক হোমেন বৰগোহাঞ্জিৰ ১০ খন কিশোৰ উপযোগী গ্ৰন্থৰ একত্ৰ সংকলন এই গ্ৰন্থ। কিতাপ পঢ়াৰ আনন্দ, আধুনিক যুগৰ জন্ম কাহিনী, বেঞ্জামিন ফ্ৰেংকলিন, অস্তীন প্ৰেৰণাৰ উৎস লুই পেষ্টিঅ'ৰ, মোৰ প্ৰিয় মানুহ ছক্ষেটিছ, মানুহ হোৱাৰ গৌৰৱ, পোহৰৰ সাধনা, ডাৰউইন: এক যুগান্তকাৰী বিজ্ঞানী, স্বাস্থ্য বৰ্ক্ষাৰ সহজ নিয়ম আৰু উচ্চাকাঙ্ক্ষা —এই দহখন গ্ৰন্থ একেলগে কিশোৰ-সাৰথি গ্ৰন্থত অস্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। এই গ্ৰন্থকেইখন কিশোৰ উপযোগী যদিও যিকোনো বয়সৰ লোকে এইকেইখন কিতাপ পঢ়ি উপকৃত হ'ব। বেঞ্জামিন ফ্ৰেংকলিন, লুই পেষ্টিঅ'ৰ, ছক্ষেটিছ,

ডাৰউইন আদি গৱিমানশৃঙ্খিত লোকৰ জীৱনৰ সংগ্ৰাম আৰু মানৱ সভ্যতাৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ যুগান্তকাৰী অৱদানৰ কথা স্পষ্ট আৰু সৰল ভাষাত কিতাপকেইখনত লিখি উলিওৱা হৈছে। তদুপৰি স্বাস্থ্য বৰ্ক্ষাৰ সহজ নিয়ম, উচ্চাকাঙ্ক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আদি গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশবোৰো গ্ৰন্থখনত সকলোৰে সহজবোধ্য হোৱাকৈ তুলি ধৰা হৈছে। ‘কিতাপ পঢ়াৰ আনন্দ’ নামৰ গ্ৰন্থখনৰ পাতনিত লেখকে উল্লেখ কৰা কথাকেইষাৰো মন কৰিবলগ্যীয়া—“মানুহেও যদি আধুনিক জগতৰ উন্নতিৰ প্ৰতিযোগিতাত সমান ভাগ ল'ব খোজে তেন্তে তেওঁলোকে কিতাপক ভাল পাবলৈ শিকিব লাগিব আৰু নিয়মিতভাৱে কিতাপ পঢ়াৰ অভ্যাস কৰিব লাগিব। এই কথা সকলোৱেই জানে যে অসমৰ মানুহে কিতাপ খুব কম পঢ়ে। তেওঁলোকৰ মনত কিতাপৰ প্ৰতি অনুৰাগ কেনেকৈ বঢ়োৱা যায় সি এটা ডাঙৰ সমস্যা। কিন্তু এটা কথা ঠিক যে ছাত্ৰ অৱস্থাতেই যদি মানুহৰ মনত কিতাপৰ প্ৰতি আগ্ৰহ সৃষ্টি কৰা নহয়, তেন্তে পিছলৈ সেই আগ্ৰহ সৃষ্টি কৰা সন্তুষ্টি নহয়।”

কিশোৰ-সাৰথি গ্ৰন্থ সকলো কিশোৰে পঢ়াটো অতিকে দৰকাৰী কথা। কেৱল মাঠোঁ জ্ঞান লাভৰ বাবেই নহয় সৰল গদ্য লেখাৰ আদিপাঠ হিচাপেও এই গ্ৰন্থখন অধ্যয়নপিপাশা কিশোৰৰ সাৰথি হৈ ৰ'ব। গ্ৰন্থখনৰ প্ৰকাশক ষ্টুডেন্টছ ষ্টুডেন্টছ। ♦

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠি শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

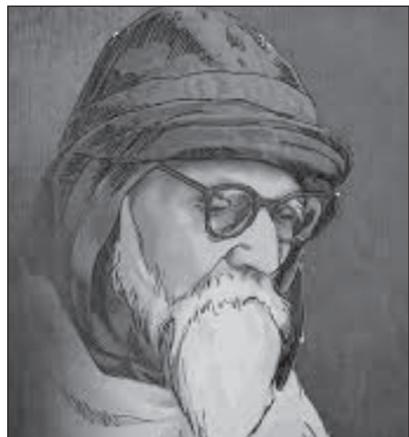
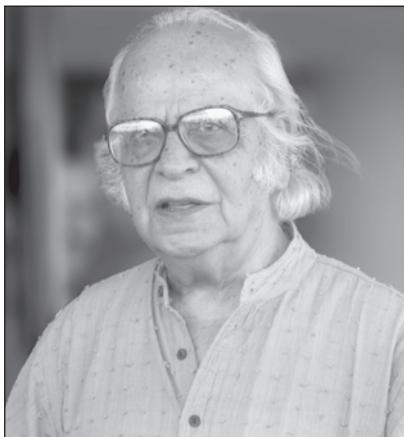
অসমৰ প্ৰথম বেৰিষ্টাৰ আনন্দৰাম বৰুৱা

সংস্কৃত ভাষা-সাহিত্যৰ বিকাশ তথা প্ৰচাৰ-প্ৰসাৰত বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা এগৰাকী উল্লেখযোগ্য অসমীয়া ব্যক্তি আনন্দৰাম বৰুৱা। তেওঁ অসমৰ প্ৰথমগৰাকী বেৰিষ্টাৰ, প্ৰথমগৰাকী স্নাতক ডিপ্রীধাৰী তথা প্ৰথম গৰাকী অসমীয়া প্ৰশাসনিক সেৱাৰ বিষয়া। তেওঁৰ জন্ম হৈছিল উত্তৰ গুৱাহাটীৰ ৰজাদুৱাৰত ১৮৫০ চনৰ ২১ মে' তাৰিখে। সৰুৰে পৰা মেধাসম্পন্ন আনন্দৰাম বৰুৱাই কৰ্মকে জীৱনৰ সাধনা হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল। কৰ্মৰ প্ৰতি থকা নিষ্ঠাৰ বাবেই তেওঁ জীৱনৰ সকলো কামতে সফলতা আৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

ল'বালিকালতে তেওঁ সংস্কৃত অভিধান ‘অমৰকোষ’খন মুখস্থ কৰি আটাইছিল। জ্ঞানৰ প্ৰতি থকা অসীম আগ্ৰহৰ বাবেই আজিৰ পৰা ডেৰশ বচৰো পূৰ্বে তেওঁ সুদূৰ ইউৰোপলৈ শিক্ষা গ্ৰহণৰ বাবে গৈছিল। তেওঁ ইংৰাজী ভাষাত লিখা সংস্কৃত সাহিত্যৰ আলোচনাসমূহ দেশ-বিদ্শেত সমাদৃত হৈছিল। তদুপৰি তেওঁ সংস্কৃত ভাষা-সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ সুবিধাৰ হকে অভিধান আৰু ব্যাকৰণো প্ৰণয়ন কৰিছিল। তেওঁ প্ৰণয়ন কৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ গ্ৰন্থৰ ভিতৰত ‘English Sanskrit Dictionary’, ‘মহাবীৰ চৰিতম’, ‘সৰস্বতী কঢ়াভৰম’, ‘নামালিংগানুশাসন’ ইত্যাদি অন্যতম। ১৮৮৯ চনৰ ১৯ জানুৱাৰী তাৰিখে তেওঁৰ মৃত্যু হয়। উল্লেখ্য যে, ড° সুৰ্যকুমাৰ ভুঁঝগই ‘আনন্দৰাম বৰুৱা’ নামৰ তেওঁৰ জীৱন আধাৰিত এখন গুৰুত্বপূৰ্ণ গ্ৰন্থ বচনা কৰিছে। ♦

তলৰ ছবি দুখনৰ ব্যক্তি দুজনক চিনাক্ত কৰা

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠি শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

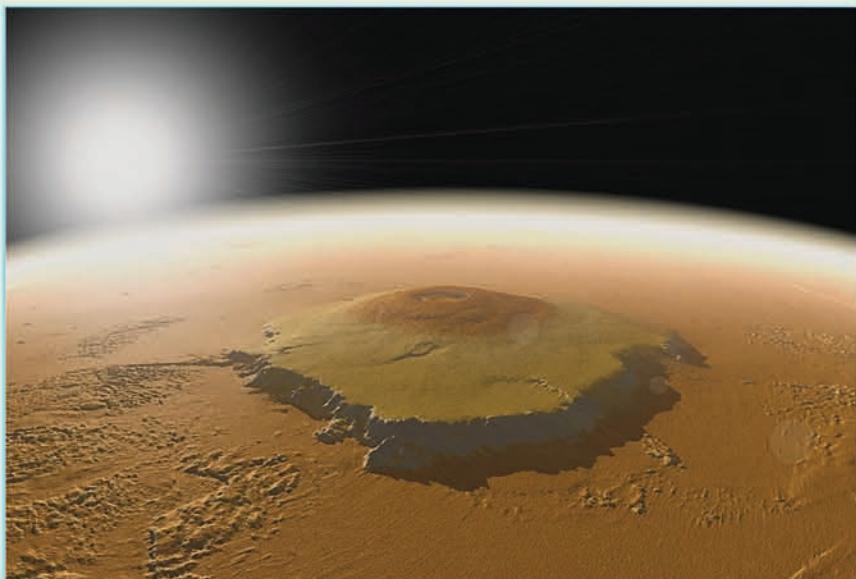
আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

শব্দ শিক্কো (এদিনত এটাকৈ, এমাহৰ বাবে ৩০টা শব্দ)

পানী, জলাশয় ইত্যাদিৰ লগত সম্পর্কিত শব্দ			
অসমীয়া	ইংৰাজী	অসমীয়া	ইংৰাজী
সাগৰ	— Sea	বিল	— swampy lake
মহাসাগৰ	— Ocean	নদী	— river
উপসাগৰ	— Bay	উপনৈ	— tributary
কুৱা /নাদ	— Well	জান	— channel, gill, gully
খাল	— Pool, Water Channel, Pond	জুৰি	— stream
খাঁৰে	— moat	বান্ধ	— dam
জলাহ	— Wetland, marsh	চাকনেয়া	— whirlpool
পুখুৰী	— pond	জলপ্রপাত	— waterfall
নৈৰমুখ, মোহনা	— estuary	ঝৰ্ণা	— fountain, spring
ডুবি	— river abyss	উঁহ	— water spout
ডোং	— small pond	চুনামি	— tsunami
প্ৰণালী	— strait, channel	বানপানী	— flood
হুদ	— lake	চৌ	— wave
গেলা বিল, পিটনি	— swamp	বৰষুণ	— rain
ডোঙা	— drying pool	মেঘ	— cloud

মোগল বাগিচা

অলিম্পাছ মন্থ

মিচুর পিরামিড

পিগ্রিমি হাতী